Bulgakov Miĥail Fatalaj ovoj

Chapitro I

Curriciuum vitae de Profesoro Persikov

La 16-an de aprilo 1928, vespere, Persikov, profesoro pri zoologio de la 4-a Shtata Universitato kaj direktoro de Moskva Zoologia Instituto eniris sian kabineton, situantan en Zoologia Instituto en la Hercen-strato. La profesoro lumigis la supran duondiafanan globon kaj chirkaurigardis.

Necesas konsideri ghuste tiun malfavoran vesperon kiel komencon de la teruriga katastrofo, samkiel ghuste la profesoron Vladimir Ipatjevich Persikov ni konsideru kiel la unuan kauzon de tiu katastrofo.

Li havis plenajn 58 jarojn. Lia kapo estis rimarkinda, pistilforma, kalva, kun tufoj da flavetaj haroj, hirtighantaj sur la flankoj. La vizagho estis glate razita, la malsupra lipo elstaris antauen. Pro tio la vizagho de Persikov eterne surportis iom kaprican nuancon. Sur la rugha nazo estis eksmodaj malgrandaj okulvitroj en arghentaj kadroj, la okuloj estis brilaj, etaj, la staturo alta, kurbeta. Li parolis per strida, alta, kvakanta vocho kaj inter aliaj strangajhoj havis jenan: kiam li diris ion solide kaj certece, li faris la montran fingron de la dekstra mano hokforma kaj duonfermis la okuletojn. Do, char li parolis chiam certece pro tio, ke li havis absolute fenomenan erudicion en sia sfero, la fingrohoko tre ofte aperis antau okuloj de kunparolantoj de Profesoro Persikov. Sed ekster sia sfero, tio estas zoologio, embriologio, anatomio, botaniko kaj geografio, Profesoro Persikov preskau nenion diris.

Profesoro Persikov ne legis jhurnalojn, nek vizitadis teatrojn, kaj la edzino de la profesoro fughis for de li kun tenorulo de la operteatro de Zimin en la jaro 1913, lasinte por li skribajon de jena enhavo:

"Viaj ranoj kauzas en mi neelteneblan tremon de abomeno. Mi la tutan vivon malfelichos pro ili".

La profesoro ne plu edzighis kaj ne havis infanojn. Li estis tre eferveska, sed retrankvilighema, shatis teon kun moroshko, [1] loghis en la Prechistenka-strato, en apartamento el 5 chambroj, unu el kiuj estis okupata de magra oldulineto, mastrumantino Maria Stepanovna, kiu flegis la profesoron, kiel vartistino.

En la jaro 1919 oni forprenis 3 el la 5 chambroj de la profesoro. Tiam li diris al Maria Stepanovna:

— Se oni ne chesigos tiujn fiagojn, Maria Stepanovna, mi forveturos eksterlanden.

Sendube, se la profesoro efektivigus tiun planon, li tre facile sukcesus ricevi laboron en katedro de zoologio en ajna universitato de la rnondo, char li estis ege eminenta sciencisto, kaj en tiu sfero, kiu tiel au alie rilatas al amfibioj, au nudhautuloj, ne havis samgradulojn, ekskluzive Profesoron William Wekkl en Kembrigho kaj Profesoron Ghiakomo Bartolomeo Bekkari en Romo. La profesoro legis en 4 lingvoj, krom la rusa, france kaj germane parolis samkiel ruse. Persikov ne plenumis sian intencon koncerne la eksterlandon, kaj la jaro 20-a rezultis ankorau pli malbona ol la 19-a. Okazis eventoj, unu tuje post la alia. Oni renomis la straton "Bolshaja Nikitskaja" je Hercen-strato. Poste la horlogho, muntita en doma muro sur la angulo de la Hercen-strato kaj la Mohovaja-strato, haltis je 11.15 kaj, fine, en terarioj de la Zoologia Instituto, ne elteninte chiujn perturbojn de la fama jaro, mortis komence 8 superbaj ekzempleroj de hiloj, poste 15 vulgaraj bufoj kaj, fine, la unikega ekzemplero de Bufo Surinama.

Tuje post la bufoj, likvidintaj tiun unuan ordon de nud-hautuloj, kiu juste estis nomita ordo de amfibioj senvostaj, translokighis en la plibonan mondon la senshangha pedelo de la instituto maljunulo Vlas, ne apartenanta al la klaso de nudhautuloj. La kauzo de lia morto estis tamen la sama, kiel tiu de la kompatindaj amfibioj, kaj Persikov tuje klarigis ghin:

— Sennutreco!

La sciencisto estis absolute prava: Vlason necesis nutri per faruno kaj la bufojn per farunaj vermoj, sed pro malapero de la unua pereis ankau la duaj. Persikov provis reorientigi la restintajn 20 ekzemplerojn de hiloj al nutrado per blatoj, sed ankau la blatoj trafalis ien, montrinte sian sabotan rilaton al la milita periodo de komunismo. Do, ankau la lastajn ekzemplerojn oni estis devigitaj forjeti en rubujon sur la instituta korto.

Efikon de la mortoj al Persikov, kaj precipe tiu de Bufo Surinama, ne eblas priskribi. Li ial plene kulpigis pri la mortoj la tiaman popolkomisaron pri klerigo.

Starante en felchapo kaj galoshoj en koridoro de la malvarmighanta instituto, Persikov diris al sia asistanto Ivanov, rafineca ghentlemano kun akrapinta blonda barbeto:

— Ja pro tio, Pjotr Stepanovich, ne sufichas mortigi lin! Kion do oni faras? Ja oni pereigos la instituton! Chu ne? La senkompara virbesto, la eksterordinara ekzemplero de Pipa americana, 13 centimetrojn longa…

Plue malplibonighis. Post morto de Vlas fenestroj en la instituto trafrostis tiel, ke buntkolora glacio algluighis al la interna suprajho de la vitroj. Mortis kunikloj, vulpoj, lupoj, fishoj kaj chiuj kolubroj ghis la lasta. Persikov ighis silenta dum tutaj tagoj, poste ekmalsanis je pneumonio, sed ne

mortis. Kiam li resanighis, li frekventis 2-foje en semajno la instituton kaj en la rondforma halo, kie chiam estis, ial senshanghe 5 gradoj sub nulo sendepende de la strata temperaturo, prelegis en galoshoj, en felchapo kun orelshirmiloj kaj en kolshaleto, elspirante blankan vaporon, al 8 auskultantoj ciklon de lekcioj pri la temo: "Reptilioj de la varma zono". La tutan alian tempon Persikov kushis sur divano hejme en la Prechistenka-strato en la chambro, plenigita per libroj ghis la plafono, sub plejdo, tusis kaj rigardis en bushegon de la fajra forneto, kiun hejtis Maria Stepanovna per orumitaj seghoj, kaj rememoradis pri Bufo Surinama.

Sed chio finighas en la mondo. Finighis la jaroj 20-a kaj 21-a, kaj en la 22-a komencighis iu retromovigho. Unue, anstatau la mortinta Vlas aperis Pankrat, ankorau juna, sed tre esperiga zoologia pedelo, oni komencis poiome hejti la instituton. Kaj somere Persikov kun helpo de Pankrat, kaptis en Klazjma 14 ekzemplerojn de vulgaraj bufoj. En la terarioj denove ekbolis la vivo. En la jaro 23-a Persikov jam prelegis 8-foje en semajno — 3 en la instituto kaj 5 en la universitato, en la jaro 24-a 13-foje en semajno kaj krome en la laboristaj fakultatoj, kaj en la 25-a, printempe, famighis pro tio, ke dum ekzamenoj fiaskigis 76 studentojn kaj chiujn el ili pro la nudhautuloj.

— Chu, vi ne scias, per kio diferencas la nudhautuloj disde la rampuloj? — demandadis Persikov. - Tio estas simple ridinde, junsinjoro. Pelvajn renojn ne havas la nud-hautuloj. Ili malestas. Jen. Hontu. Chu vi, vershajne, estas marksisto?

— Marksisto, — malesperighante, respondis fiaskigato.

— Do, bonvolu autune, — ghentile diris Persikov kaj vigle kriis al Pankrat: — Bonvolu la sekvan!

Simile al tio, kiel la amfibioj revivighas post longa senakveco sub unua abunda pluvo, Profesoro Persikov revivighis en la jaro 1926, kiam la unuigita usona-rusia kompanio konstruis, komencinte de la angulo de la Gazetnij-strato kaj la Tverskaja-strato, en centro de Moskvo, 15 dek-kvinetaghajn domojn kaj en la urboperiferioj 300 laboristajn vilaojn, chiu el 8 apartamentoj, por chiam chesiginte tiun teruran kaj ridindan loghejan krizon, kiu tiel turmentis la moskvanojn en la jaroj 1919–1925.

Ghenerale tiu somero estis rimarkinda en la vivo de Persikov, kaj foje li kun mallauta kaj kontenta rideto frotis la manojn, rememorante, kiel li malvastumis kun Maria Stepanovna en 2 chambroj. Nun la profesoro ricevis chiujn 5 chambrojn, plivastumis, lokigis 2,5 milojn da libroj, remburitajn bestofigurojn, diagramojn, preparajojn, lumigis verdan lampon sur la tablo en la kabineto.

Ankau la instituton ne eblis rekoni: oni kovris ghin per kremkolora farbo, alkondukis per speciala akvotubaro akvon en la chambron de amfibioj kaj reptilioj, shanghis chiujn vitrojn je glacoj, alsendis 5 novajn mikroskopojn, vitrajn sekcajn tablojn, globojn kun 2000 lampoj kun reflektata lumo, reflektilojn, shrankojn por la muzeo.

Persikov revivighis, kaj la tuta mondo subite eksciis pri tio post kiam en decembro 1926 estis publikigita la broshuro: "Ankorau suplemente al la demando pri reproduktigho de amfineuroj, au hhitonoj'. 126 paghoj. "Informoj de la 4-a Universitato".

Kaj en 1927, autune, la fundamenta verko kun 350 paghoj, tradukita al 6 lingvoj, inkluzive la japanan: "Embriologio de pipaoj, pelobatedoj kaj ranoj". Prezo 3 rubloj. Shtateldonejo.

Kaj somere de 1928 okazis tio nekredebla, terura…

Chapitro II

Kolora spiraleto

Do, la profesoro lumigis la globon kaj chirkaurigardis. Li enshaltis reflektilon sur longa eksperimenta tablo, surmetis blankan kitelon, klakis per iuj instrumentoj sur la tablo…

Multaj el 30 miloj da mekanikaj veturiloj, trafikantaj en la jaro 28-a en Moskvo, trakuradis la Hercen-straton, susurante sur glataj pavimeroj, kaj post chiu minuto kun bruo kaj grinco glitadis de la Hercen-strato al la Mohhovaja-strato tramo de la 16, 22, 48 au 53-a itineroj. Ghi jetadis en la glacojn de la kabineto rebrilojn de diverskoloraj lumoj, kaj fore kaj alte estis videbla nebula, pala duonluna serpo apud la malserena kaj masiva chapo de la templo de Kristo.

Sed nek ghi, nek bruo de la printempa Moskvo iomgrade atentigis Profesoron Persikov. Li sidis sur helica tripieda tabureto kaj per la brunighintaj pro tabako fingroj turnadis ghustigan shraubon de bonega Zeiss-mikroskopo, en kiu estis enmetita ordinara nekolorigita preparajho de freshaj ameboj. En tiu momento, kiam Persikov estis shanghanta pligrandigon de 5 ghis 10 miloj, la pordo duone malfermighis, montrighis akrapinta barbeto, leda antautuko, kaj la asistanto vokis:

— Vladimir Ipatjevich, mi metis la krispon, chu vi ne deziras rigardi?

Persikov vigle glitis desur la tabureto, lasinte la ghustig-shraubon duonvoje, kaj, malrapide turnante cigaredon en la manoj, trairis en la kabineton de la asistanto. Tie, sur la vitra tablo, rano, duonasfiksiighinta kaj svenanta pro teruro kaj doloro, estis sternita sur korka stativo, kaj ghia diafana

glimeca tripo estis elmetita el la sanganta ventro sub mikroskopon.

— Tre bone, — diris Persikov kaj aligis la okulon al okulario de la mikroskopo.

Evidente, eblis elrigardi ion ekstreme interesan en la krispo de la rano, kie, videblaj kvazau sur manplato, lau riveroj de angioj vigle cirkulis vivantaj globuloj. Persikov forgesis pri siaj ameboj kaj dum horo kaj duono alterne kun Ivanov rigardis tra la lenso de la mikroskopo. Che tio ambau sciencistoj intershanghadis per viglaj, sed nekompreneblaj por ordinaruloj vortoj.

Finfine Persikov deflankighis de la mikroskopo, dirinte:

— La sango koagulighas, bedaurinde.

La rano pene movetis la kapon, kaj en ghiaj malvivighantaj okuloj klare vidighis la vortoj: "Kanajloj vi estas, jen kio..."

Malstrechante la rigidighintajn krurojn, Persikov levighis, revenis en sian kabineton, oscedis, frotis per la fingroj la konstante inflamighantajn palpebrojn kaj, eksidinte sur la tabureton, enrigardis en la mikroskopon, la fingrojn li metis sur la ghustigshraubon kaj jam estis turnonta ghin, sed ne turnis. Per la dekstra okulo Persikov vidis duondiafanan blankan diskon kaj en ghi malklarajn palajn amebojn, kaj meze de la disko situis kolora spiraleto, simila al virina buklo. Tian spiraleton kaj Persikov mem, kaj centoj da liaj lernantoj vidis multfoje, sed neniu interesighis pri ghi, char ne estis bezono pri tio. La kolora fasketo da lum-radioj nur malhelpis la observadon kaj montris, ke la preparajho ne estas en la fokuso. Tial oni kutime senkompate forvishis ghin per unu turno de la shraubo, prilumigante la spacon per homogena blanka lumo. La longaj fingroj de la zoologo jam firmkontakte ekkushis sur la kapon de la shraubo, sed subite

ektremis kaj deglitis. Tion kauzis la dekstra okulo de Persikov, ghi subite atentstrechighis, ekmiregis, ech plenighis per alarmo. Ne sentalenta ordinarulo sidis che la mikroskopo por la plago de la respubliko. Ne, sidis Profesoro Persikov! La tuta lia vivo, liaj revoj koncentrighis en la dekstra okulo. Chirkau kvin minutojn en shtona silento la supera estajho observis la malsuperan, turmentante kaj strechante la okulon super la preparajho, situanta ekster la fokuso. Chio silentis chirkaue. Pankrat jam ekdormis en sia chambro en la vestiblo, kaj nur foje en malproksimo muzikece kaj milde ektintis vitroj en shrankoj — tio Ivanov, forironte, shlosis sian kabineton. Post li ghemsonis la enira pordo. Jam poste audighis la profesora vocho. Ne estis klare, kiun li demandis:

— Kio ghi estas? Mi nenion komprenas…

Malfrua kamiono traveturis la Hercen-straton, skuinte la malnovajn murojn de la instituto. Plata vitra taseto kun pinchiloj ektintis sur la tablo. La profesoro palighis kaj levis la manojn super la mikroskopo, kvazau la patrino super la infano, al kiu minacas danghero. Nun ne plu temis ech pri tio, ke Persikov ekturnu la shraubon, ho ne, li jam timis, ke iu flanka forto povas elpushi el la rigardkampo tion, kion li ekvidis.

Estis jam profunda blanka mateno kun ora strio, strekuminta la kremkoloran peronon de la instituto, kiam la profesoro forlasis la mikroskopon kaj aliris fenestron sur la rigidighintaj piedoj. Li premis per la tremantaj fingroj butonon, kaj nigraj densaj kurtenoj shirmis la matenon, kaj en la kabineto revivighis la sagheca sciencista nokto. La flavighinta kaj vervighinta Persikov dismetis la piedojn kaj ekparolis, fiksrigardante la pargeton per la larmantaj okuloj:

— Sed, kiel do tio okazas? Ja tio estas terure!.. Terure, sinjoroj, — ripetis li, turnante sin al bufoj en la terario, sed la bufoj dormis kaj nenion respondis al li.

Li eksilentis, poste aliris la shaltilon, levis la kurtenojn, forshaltis chiujn lumojn kaj rigardis en la mikroskopon. Lia vizagho strechighis, li kuntiris la fasketozajn flavajn brovojn.

— Uhu, uhu, — murmuris li, — jen ghi malaperis. Kompreneble. Ko-o-mpreneble, — longtiris li, furioze kaj admire rigardante la mallumighintan globon super la kapo, — tio estas simpla.

Kaj li denove mallevis la susurantajn kurtenojn kaj denove lumigis la globon. Li rigardis en la mikroskopon, ghoje kaj iel rabece grimacis.

— Mi kaptos ghin, — solene kaj gravmiene diris li, levante la fingron supren, — kaptos. Eble ankau per la suno.

Denove la kurtenoj saltlevigis. La suno jam estis antauokuie. Jen ghi supervershis la murojn de la instituto kaj oblikve ekkushis sur la pavimerojn de la Hercen-strato. La profesoro rigardis en la fenestron, cerbumante, kie estos la suno tage. Li estis jen deiranta, jen alproksimighanta, iomete dancante, kaj finfine ekkushis per la ventro sur la fenestrobreton.

Li komencis gravan kaj misteran laboron. Li shirmis la mikroskopon per vitra klosho. Super blueta flamo de brulilo li fandis pecon da sigelvakso kaj algluis randojn de la klosho al la tablo kaj sur la vaksaj makuloj premsignis sian dikfingron. Li estingis la gasflamon, eliris kaj shlosis la pordon de la kabineto per la angla seruro.

En koridoroj de la instituto estis duonlumo. La profesoro atingis la chambron de Pankrat kaj longe sensukcese frapis ghin. Finfine post la pordo audighis kvazau grumblo de

chen-hundo, sputado kaj mugho, kaj Pankrat en strikolora subpantalono kun ligshnuretoj sur la maleoloj aperis en luma makulo. Liaj okuloj freneze rigardachis la scienciston, li ankorau hurletis tra la dormo.

— Pankrat, — diris la profesoro, rigardante al li super la okulvitroj, — pardonu, ke mi vekis vin. Jen kio, amiko, en mian kabineton morgau ne eniru. Mi lasis tie laborajhon, kiun ne licas movi. Chu vi komprenis?

— U-u-u, ko-ko-komprenis, — respondis Pankrat, nenion kompreninte. Li shancelighetis kaj mughis.

— Ne, auskultu, vi vekighu, Pankrat, — diris la zoologo kaj piketis la ripojn de Pankrat, pro kio sur ties vizagho rezultis ektimo kaj ioma grado de ekkonscio en la okuloj. - La kabineton mi shlosis, — daurigis Persikov, — do ne necesas ordigi ghin ghis mia reveno. Chu vi komprenis?

— Plenumotas, — traraukis Pankrat.

— Nu jen bonege, enlitighu.

Pankrat turnighis, malaperis en la pordo kaj tuje falis sur la liton, kaj la profesoro komencis vesti sin en la vestiblo. Li surmetis grizan someran palton kaj molan chapelon, poste, rememorinte pri la bildo en la mikroskopo, fikse ekrigardis siajn galoshojn kaj rigardis al ili kelkajn sekundojn, kvazau ekvidis tiujn unuan fojon. Poste li surmetis la maldekstran kaj intencis surmeti sur la maldekstran la dekstran, sed tiu ne obeis.

— Kia terura hazardajo estas, ke li forvokis min, — diris la sciencisto, — aliokaze mi pretervidus ghin. Sed kion tio promesas?.. Ja tio promesas diablo scias kion!..

La profesoro ekridetis, duonferme okulumis la galoshojn kaj la maldekstran demetis, sed la dekstran surmetis.

— Dio mia! Ja ech ne eblas imagi chiujn postsekvojn… La profesoro malestime piedpushis la maldekstran galoshon, kiu incitis lin, ne dezirante surmetighi sur la dekstran, kaj ekiris al la elirejo en sola galosho. Li tuje perdis naztukon kaj eliris, frapinte per la peza pordo. Sur la perono li longe serchis en la poshoj alumetojn, frapante siajn flankojn, trovis kaj ekiris tra la strato kun nebruligita cigaredo en la busho.

Ech unu homon ne renkontis la sciencisto ghis la templo. Tie la profesoro, suprenlevinte la vizaghon, okulfiksighis al la ora helmo. La suno frandeme lekis ghin de unu flanko.

— Kial do mi antaue ne vidis ghin, kia hazardajho?.. Fi, idioto, — la profesoro klinighis kaj ekmeditis, rigardante al la diversvestitaj piedoj, — hm… kion do fari? Chu reveni al Pankrat? Ne, ne eblas veki lin. Forjheti ghin, achan, estus domaghe. Necesas porti en la manoj. Li demetis la galoshon kaj abomeneme ekportis ghin.

En malnova automobilo de la Prechistenka-strato elveturis triopo. Du ebrietaj uloj kaj sur iliaj genuoj puca virino en silka pufpantalono lau la modo de la jaro 28-a.

— Hej, onkleto! — kriis shi per malalta sibleta vocho, — chu vi fordrinkis la duan galosheton?

— Vershajne, en «Alkazar» satighis la olduleto, — ekridachis la maldekstra ebria ulo, la dekstra elshovis sin el la automobilo kaj kriis:

— Onklo, chu la noktdrinkejo en la Volhhonka-strato estas malfermita? Ni veturas tien!

La profesoro rigore rigardis al ili super la okulvitroj, fallasis la cigaredon el la busho kaj tuje forgesis pri ilia ekzisto. Sur la Prechistenskij-bulvardo naskighis suna fendo, kaj la helmo de la Kristo-templo ekflagris. La suno levighis.

Chapitro III

Persikov kaptis

La afero estis jena. Kiam la profesoro proksimigis sian genian okulon al la okulario, li unuafoje en la vivo atentis tion, ke en la multkolora spiraleto precipe brile kaj reliefe apartighis unu radio. La radio estis helrugha kaj elfalis el la spiraleto, kvazau eta akrajho, simila, ekzemple, al kudrilo.

Estas simple malfelicho, ke tiu radio por kelkaj sekundoj atentigis la spertan okulon de la virtuozo.

En ghi, en la radio, la profesoro ekvidis tion, kio estis miloble pli grava ol la radio mem, tiu efemera infano, kiu hazarde naskighis che movo de la glaco kaj objektivo de la mikroskopo. Dank'al tio, ke la asistanto forvokis la profesoron, la ameboj kushis dum horo kaj duono sub influo de tiu radio, kaj rezultis jeno: en la disko ekster la radio la grajnoformaj ameboj kushachis malaktive kaj senhelpe, sed, en la loko, kiun trais la rugha akra glaveto, okazis strangaj fenomenoj. En la rugha strieto bolis la vivo. La grizetaj ameboj, eitirante la pseudopiedojn, tutforte strebis al la rugha strio kaj en ghi (kvazau sorche) revivighis. Iu magio enspiris en ilin vivoforton. Ili rampis are kaj interbatalis por loko en la radio. En ghi pasis freneza, alia vorto ne troveblas, reproduktigho. Rompante kaj renversante chiujn leghojn, konatajn al Persikov kiel propraj kvin fingroj, ili burghonis fulmrapide antau liaj okuloj. Ili dispecighis en la radio kaj chiu el la pecetoj dum 2 sekundoj ighis nova kaj fresha organismo. Tiuj organismoj estis momente atingantaj plenkreskon kaj maturecon nur por tuje doni siavice novan generacion. En la rugha strio kaj poste en la tuta disko ighis malvaste, kaj komencighis neevitebla interbatalo. La jhus naskitaj furioze atakis unu la alian, disshiradis je pecetoj kaj

englutadis. Inter la naskitoj kushis kadavroj de la pereintoj en batalo por la ekzisto. Venkadis la plej bonaj kaj fortaj. Kaj tiuj plej bonaj estis teruraj. Unue, ili lau la amplekso proksimume duoble superis la ordinarajn amebojn kaj, due, distingighis per ia specifa agresemo kaj viglo. Iliaj movoj estis impetaj, iliaj pseudopiedoj estis multe pli longaj, ol la ordinaraj, kaj funkciis, sen troigo, kvazau polpaj tentakloj.

En la dua vespero la profesoro, malviglighinta kaj palighinta, sen mangho, ekscitante sin nur per dikaj memfaritaj cigaredoj, observis novan generacion de ameboj, kaj en la tria tago li transiris al la komencfonto, tio estas al la rugha strio.

Gaso sibletis en la brulilo, denove sur la strato susuris la trafiko, kaj la profesoro, venenigita per la centa cigaredo, duonferminte la okulojn, apogis sin je dorso de la helica braksegho.

— Jes, nun chio estas klara. La radio vivigis ilin. Tio estas nova, de neniu esplorita, de neniu trovita radio. La unua, kion necesas klarigi, tio estas — chu ghi rezultas nur pro elektrolumo au ankau pro la suno, — murmuris Persikov al si mem.

Kaj dum ankorau unu nokto tio klarighis. Per tri mikroskopoj Persikov kaptis tri radiojn, nenion kaptis de la suno kaj esprimighis tiel:

— Necesas konkludi, ke en la spektro de la suno ghi malestas… hm… nu, unuvorte, necesas konkludi, ke eblas akiri ghin nur el la elektrolumo. - Li admire rigardis al la duondiafana globo supre, entuziasmece pripensis kaj invitis en sian kabineton la asistanton Ivanov. Li chion rakontis al li kaj montris la amebojn.

La privat-docento Ivanov estis konsternita, absolute perpleksigita: kial do tia simpla ajho, kiel tiu minca sageto, ne estis rimarkita antaue, diablo prenu! De iu ajn, inkluzive lin mem, Ivanov'on, kaj efektive tio estas terure! Vi nur rigardu…

— Vi rigardu, Vladimir Ipatjich! — diris Ivanov, terurigite algluighante per la okulo al la okulario, — kio okazas? Ili kreskas fulmrapide… Rigardu, rigardu…

— Mi observas ilin jam la trian tagon, — solene respondis Persikov.

Poste inter la du sciencistoj okazis parolo, kies senco estis jena: la privat-docento Ivanov prenas al si taskon konstrui pere de lensoj kaj glacoj kameron, en kiu eblos ricevi tiun radion pli granda kaj ekster mikroskopo. Ivanov esperas, ech tute certas, ke tio estas ekstreme simple.

La radion li ricevos, Vladimir Ipatjevich ech ne dubu pri tio. Che tio okazis malgranda embaraso.

— Mi, Pjotr Stepanovich, kiam publikigos la verkon, indikos, ke la kameroj estis konstruitaj de vi, — prononcis Persikov, sentante, ke necesas likvidi la embaraseton.

— Ho, tio ne gravas… Kvankam, certe…

Kaj la embaraseto estis likvidita. Ekde tiu momento la radio absorbis ankau Ivanov'on. Tiam, kiam Persikov, malgrasighante kaj trivighante, sidis dum tagoj kaj duonnoktoj che la mikroskopo, Ivanov klopodis en la scintilanta pro lampoj fizika kabineto, kombinante lensojn kaj glacojn. Al li helpis mekanikisto.

Oni sendis al Persikov el Germanio post mendo pere de la komisariato pri klerigo, tri pakajojn, entenantajn glacojn,

bikonveksajn, bikonkavajn kaj ech iajn konveksa-konkavajn poluritajn glacojn. Chio-chi finighis per tio, ke Ivanov konstruis la kameron kaj efektive kaptis en ghin la rughan radion. Kaj necesas pritaksi juste: li kaptis majstre: la radio rezultis dika, chirkau 4 centimetrojn transverse, akra kaj forta.

La 1-an de junio oni instalis la kameron en la kabineto de Persikov, kaj li avide komencis esploradon de frajo de ranoj, prilumita de la radio. Tiu esplorado donis frapajn rezultojn. Dum 2 tagnoktoj el la frajeroj elovighis miloj da ranidoj. Sed tio ne estas fino, dum unu tagnokto la ranidoj elkreskis eksterordinare je ranoj, tiom agresivaj kaj voremaj, ke duono el ili estis tuje forvorita de la alia duono. Sed la restintaj vivi komencis ekster ajnaj limperiodoj fraji kaj dum 2 tagoj jam sen ajna radio produktis novan generacion, tute sennombran. En la kabineto de la sciencisto komencighis diablo scias kio: la ranidoj disrampis el la kabineto tra la tuta instituto, en terarioj kaj simple surplanke, en chiuj anguletoj kvakadis lautegaj hhoroj kvazau en marcho. Pankrat, sen tio timanta Persikov'on kiel la flamon, nun havis al li solan senton: mortigan teruron. Post semajno la sciencisto mem eksentis, ke li frenezighas. La instituto plenighis je odoro de etero kaj kalia cianido, pro kiu Pankrat, ne ghustatempe demetinta maskon, preskau venenighis. La svarmighantan marchan generacion oni finfine sukcesis mortigi per la venenajhoj, la kabinetojn aerumi.

Persikov diris al Ivanov jenon:

— Atentu, Pjotr Stepanovich, efiko de la radio al nukleo-plasmo kaj ghenerale al ovolo estas mirinda.

Ivanov, senemocia kaj diskreta ghentlemano, interrompis la profesoron per neordinara tono:

— Vladimir Ipatjevich, kial do vi rezonadas pri etaj detaloj, pri la nukleoplasmo? Ni diru rekte: vi malkovris ion senprecedencan. - Evidente kun granda peno, tamen Ivanov elpremis el si la vortojn: — Profesoro Persikov, vi malkovris la radion de vivo! Ioma rughigho aperis sur la palaj, nerazitaj zigomoj de Persikov.

— Nu-nu-nu, — balbutis li.

— Vi, — daurigis Ivanov, — vi akiros tian nomon… Mia kapo turnighas. Chu vi komprenas, — daurigis li verve, — Vladimir Ipatjevich, la personajhoj de Wells kompare kun vi estas simple bagatelo… Sed mi ja opiniis, ke tio estas fabeloj… Chu vi memoras lian "Nutrajo de Dioj"?

— Ha, tio estas romano, — respondis Persikov.

— Nu jes, Dio mia, la fama ja!..

— Mi forgesis ghin, — respondis Persikov, — mi memoras, ke legis, sed forgesis.

— Kial do vi ne memoras, vi nur rigardu, — Ivanov levis je piedeto desur la vitra tablo mortintan ranon de eksterordinara amplekso kun shvelinta ventro. Ghia muzelo ech post la morto havis minacan esprimon, — ja tio estas terure!

Chapitro IV

Popvidvino Drozdova

Dio scias kial, chu Ivanov kulpis pri tio au sensaciaj novajhoj transdonighas mem en la aero, sed en la giganta svarma Moskvo oni subite ekparolis pri la radio kaj pri profesoro Persikov. Tamen iel suprajhe kaj nebule. La novajho pri la mirakla malkovro saltadis, kvazau pafvundita birdo, en la lumoplena chefurbo, jen malaperante, jen denove ekflugante, ghis la mezo de julio, kiam sur la 20-a pagho de la jhurnalo «Izvestija» sub la titolo "Novajhoj de scienco kaj tekniko" aperis mallonga artikoleto, traktanta pri la radio. Estis diskrete dirite, ke fama profesoro de la 4-a Universitato malkovris radion, kiu eksterordinare pliigas vivaktivadon de malsuperaj organismoj kaj ke tiu radio bezonas ekzamenadon. La familinomo certe estis kripligita kaj presita: "Pevsikov".

Ivanov alportis la jhurnalon kaj montris al Persikov la artikoleton.

— "Pevsikov" — elgrumblis Persikov, manipulante per la kamero en la kabineto, — de kie tiuj fajfuloj chion scias?

Ve, la kripligita familinomo ne savis la profesoron de la eventoj, kaj tiuj komencighis en la sekva tago, tuje renversinte la tutan vivon de Persikov.

Pankrat, anticipe pordofrapinte, venis en la kabineton kaj enmanigis al Persikov bonegan atlasan vizitkarteton.

— Li estas tie, — malkuraghe diris Pankrat. Sur la karteto estis presite per luksa literaro:

Alfred Arkadjevich Bronskij.

La kunlaboranto de ia moskvaj revuoj —

"Rugha lumeto", "Rugha pipro", "Rugha revuo",

"Rugha lumjhetilo" kaj jurnalo "Rugha vespera Moskvo".

— Forpelu lin al diabla patrino, — monotone diris Persikov kaj pushis la karteton sub la tablon.

Pankrat turnis sin, eliris, sed post kvin minutoj revenis kun suferanta mieno kaj dua ekzemplero de la sama karteto.

— Chu vi mokas? — traknaris Persikov kaj ighis furioza.

- Lia eksilenso diras, ke estas el gopoju[2] - palighante respondis Pankrat.

Persikov kaptprenis per unu mano la karteton, preskau disshirinte ghin poduone, kaj per la dua jhetis pinchilon sur la tablon. Sur la karteto estis skribite per krispa skribmaniero: "Mi tre petas kaj pardonpetas akcepti min, multestimata profesoro, por tri minutoj pri socia afero de gazetaro kaj kunlaboranto de la satira revuo "Rugha korvo", eldono de GPU".

— Voku do lin chi tien, — diris Persikov kaj sufokighis.

Elpost la dorso de Pankrat tuje elflirtis juna homo kun glate razita graseca vizagho. Impresis la konstante suprentiritaj, kvazau che chino, brovoj kaj sub ili agataj okuletoj, ech sekundon ne rigardantaj en okulojn de interparolanto. La juna homo estis vestita tute senriproche kaj laumode. En mallargha kaj ghisgenue longa surtuto, larghega pantalono sonorilforma kaj lakitaj shuoj de nenatura largheco kun pintoj similaj al hufoj. En la manoj la juna homo tenis apogbastoneton, chapelon kun akra pinto kaj notlibreton.

— Kion vi bezonas? — demandis Persikov per tia vocho, ke Pankrat momente malaperis post la pordo, — oni ja diris al vi, ke mi estas okupita?

Anstatau respondo la juna homo riverencis al la profesoro du foje dekstraflanken kaj maldekstren, poste liaj okuletoj rade trakuris la tutan kabineton. Kaj tuje la juna homo metis en la notlibreton signon.

— Mi estas okupita, — diris la profesoro, abomeneme rigardante en la okuletojn de la gasto, sed neniun efekton atingis, char la okuletoj estis nekapteblaj.

— Mi petas milfoje pardonon, profundestimata profesoro, — ekparolis la juna homo per alta vocho, — ke mi penetras al vi kaj forprenas vian multvaloran tempon, sed la sciigo pri via mondskala malkovro, famighinta en la tuta mondo, devigas nian revuon peti che vi iujn klarigojn.

— Kiujn klarigojn en la tuta mondo? — eklamentis Persikov jelpe kaj flavightinte, — mi ne devas doni al vi klarigojn kaj ion similan… Mi estas okupita… terure okupita.

— Pri kio do vi laboras? — dolche demandis la juna homo kaj metis la duan signon en la notlibreton.

— Sed mi… chu vi? Chu vi deziras publikigi ion?

— Jes, — respondis la juna homo kaj subite haste ekskribis en la notlibreto.

— Unue, mi intencas nenion publikigi antau ol mi finos la laboron… des pli en tiuj viaj jhurnaloj… Due, de kie vi chion chi scias?.. - kaj Persikov subite eksentis, ke embarasighas.

— Vhu estas vera la informo, ke vi malkovris radion de nova vivo?

— Kia nova vivo? — ekfuriozis la profesoro, — kial vi dirachas sensencajon?! La radio, super kiu mi laboras, ankorau tute ne estas esplorita, kaj gheneraIe ankorau nenio estas sciata! Probable, ghi pliigas vivaktivadon de protoplasmo...

— Kiomoble? — haste demandis la juna homo.

Persikov definitive ighis perpleksa... "Nu ulo. Ja tio estas diablo scias kio!"

— Por kio estas tiaj filistraj demandoj?.. Ekzemple, mi diros, nu, miloble!..

En la okuletoj de la juna homo ekbrilis rabeca ghojo.

— Chu rezultas gigantaj organismoj?

— Nenio simila! Nu, efektive, la organismoj, ricevitaj de mi, estas pli grandaj ol la ordinaraj... Nu, havas iujn novajn ecojn... Sed ja che tio gravas ne grandeco, sed senprecedenca rapideco de reproduktigho, — diris por sia plago Persikov kaj tuje terurighis. La juna homo skribplenigis la tutan paghon, renversis ghin kaj ekskribis plu.

— Vi ja ne skribu! — jam cedante kaj sentante, ke li estas en la manoj de la juna homo, despere trasiblis Persikov, — kion do vi skribas?

— Chu estas vero, ke dum du tagnoktoj el frajo eblas ricevi 2 milionojn da ranidoj?

— El kiu kvanto da frajo? — denove afekciighinte, ekkriis Persikov, — chu vi vidis iam frajeron de... nu, ekzemple, hilo?

— Chu el duonfunto? — senkonfuze demandis la juna homo.

— Kiu do tiel mezuras? Fi! Kion vi diras? Nu, certe, se preni duonfunton da rana frajo… tiam, evidente… diablo, nu, chirkau tiu kvanto au, eble, konsiderinde pli multe!

Briliantoj ekbrilis en la okuloj de la juna homo, kaj li per unu manmovo skribplenigis ankorau unu paghon.

— Chu estas vero, ke tio kauzos tutmondan renverson en bestbredado?

— Por kio estas tiu gazetara demando? — ekhurlis Persikov, — kaj ghenerale, mi malpermesas al vi skribi absurdajhojn. Mi konjektas lau via vizagho, ke vi skribas ian achajhon!

— Vian fotografian portreton, Profesoro, mi ege petas, — eldiris la juna homo kaj fermis la notlibreton.

— Kion? Mian fotoportreton? Chu por viaj revuachoj? Kune kun tiu diablajho, kiun vi skribas tie? Ne, ne, ne… Kaj mi estas okupita… bonvolu for!..

— Almenau la malnovan kaj ni redonos ghin momente.

— Pankrat! — ekkriis la profesoro en afekcio.

— Mi havas honoron adiaui, — diris la juna homo kaj malaperis.

Anstatau Pankrat post la pordo audighis stranga ritma knarado de mashino, huffera krakado je planko, kaj en la kabineto aperis eksterordinare dika homo, vestita en bluzo kaj pantalono, kudrita el litkovrila drapo. Lia maldekstra mekanikd piedo krakis kaj bruegis kaj en la manoj li tenis paperujon. Lia razita rondforma vizagho, shvelighinta pro flaveta galantino, elmontris afablan rideton. Li armeece

kapsalutis la profesoron kaj rektighis, pro kio lia piedo risorte klakis. Persikov mutighis.

— Sinjoro profesoro, — komencis la nekonatulo per agrabla rauketa vocho, — bonvolu pardoni la simplan mortontulon, rompintan vian apartighon. - Chu vi estas reportero? — demandis Persikov. - Pankrat!!

— Tute ne, sinjoro profesoro, — respondis la dikulo, — permesu prezenti min - kapitano de altmara navigado kaj kunlaboranto de la jurnalo "Heroldo de industrio" che Konsilio de Popolaj Komisaroj.

— Pankrat!! - histerie ekkriis Persikov kaj tuje en la angulo rughlume eksignalis kaj milde eksonoris telefono. - Pankrat! — ripetis la profesoro, — mi auskultas.

— Verzeihen sie bitte, Herr Professor, — ekraukis la telefonilo germanlingve: — das ich store. Ich bin Mitarbeiter des Berliner Tageblatts...

— Pankrat! — ekkriis la profesoro en la auskultilon, — bin momental sehr beschaftigt und kann sie deshalb jetzt nicht empfangen!.. Pankrat!!

Kaj en la chefa vestiblo de la instituto tiutempe komencighis sonorado.

* * *

— Koshmara murdo en la Bronnaja-strato!! - sirenis nenaturaj raukaj vochoj, vigle movighantaj en densejo de lumoj inter radoj kaj ekbriloj de lanternoj sur la varmigita junia pavimo. - Koshmara apero de malsano de kokinoj che popvidvino Drozdova kun shia portreto!.. Koshmara malkovro de radio de vivo far Profesoro Persikov!!

Persikov tiel jhetflankenighis, ke preskau trafis sub automobilon en la Mohhovaja-strato kaj furioze kaptis la jhurnalon.

— 3 kopekojn, civitano! — ekkriis la bubo kaj, enpremighante en la homamason sur la trotuaro, denove eksirenis: "Rugha vespera jhurnalo", malkovro de X-radio!!

La konsternita Persikov malfaldis la jhurnalon kaj alpremighis al lanterna kolono. Sur la dua pagho en maldekstra angulo en malklara kadro ekrigardis al li kalva, kun idiotaj kaj blindaj okuloj, kun subenpendanta malsupra makzelo homo, la frukto de pentroarta kreado de Alfred Bronskij. "V. I. Persikov, malkovrinta la misteran rughan radion" — anoncis subskribo sub la desegnajo. Malsupre, sub la titolo "Monda enigmo" komencighis artikolo per la vortoj:

"Bonvolu eksidi, — afable diris al ni la granda sciencisto Persikov…"

Sub la artikolo fieris subskribo: "Alfred Bronskij (Alonzo)".

Verdeta lumo jhetlevighis super la tegmento de la universitato, en la chielo saltaperis fajraj vortoj "Parolanta jhurnalo", kaj tuje la homamaso plenigis la Mohhovaja-straton.

"Bonvolu eksidi!!! - subite ekhurlis en megafono sur la tegmento malagrablega alta vocho, absolute simila al tiu de miloble lautigita Alfred Bronskij, — afable diris al ni la granda sciencisto Persikov! Mi delonge deziris konatigi la moskvan proletaron kun rezultoj de mia malkovro…"

Mallauta mekanika knarado audighis post la dorso de Persikov kaj iu tiris lian manikon. Retrorigardinte, li ekvidis flavan rondforman vizaghon de posedanto de la mekanika

piedo. Ties okuloj estis malsekigitaj de larmoj, kaj la lipoj tremetis.

— Min, sinjoro Profesoro, vi ne ekdeziris konatigi kun la rezultoj de via rava malkovro, — diris li triste kaj profunde suspiris. - Pereis miaj 1,5 chervermoj.[3]

Li melankolie ekrigardis al la tegmento de la universitato kie en nigra bushego furiozis la nevidebla Alfred. Persikov ial ekkompatis la dikulon.

— Mi, — elbalbutis li, malamege kaptante la vortojn el la chielo, — neniam "bonvolu eksidi" diris al li! Li simple estas eksterordinara impertinentulo. Bonvolu pardoni min, sed, verdirante, kiam vi laboras, sed oni kurpenetras… Mi diras, certe, ne pri vi…

— Eble, vi, sinjoro profesoro, donos al mi almenau priskribon de via kamero — favorsercheme kaj malghoje diris la mekanika homo, — ja por vi nun estas tutegale…

— El duonfunto da frajo dum 3 tagoj elovighas tioma kvanto da ranidoj, ke estas nenia ebleco kalkuli ilin, — mughis la nevideblulo en la megafono.

— Tu-tu, — obtuze sirenis automobiloj en la Mohhovaja-strato. -Ho-ho-ho… Chu vere, ho-ho-ho-… - susuris la amaso, suprentirante la kapojn.

— Kia fiulo! Chu? — tremante pro la indigno eksiblis Persikov al la mekanika homo, — kiel tio plachas al vi? Mi ja plendos kontrau li!

— Indignige! — konsentis la dikulo.

Blindiga violkolora radio frapis la okulojn de la profesoro, kaj chio chirkaue ekbrilis — la lanterna kolono, peceto de la

pavimo, flava muro, scivolemaj vizaghoj.

— Oni ja vin, sinjoro profesoro, — rave traflustris la dikulo kaj ekpendis sur la maniko de la profesoro, kvazau pezilo. Io ekzumis en la aero.

— Ha, chiujn al diablo! — despere ekkriis Persikov, elshirante sin kune kun la pezilo el la amaso. - Hej, taksauto. Al la Prechistenka-strato!

La sensheligita malnova automobilo de konstrukcio de la jaro 24-a ekbolbruis che la trotuaro, kaj la profesoro ekgrimpis en la landauon, penante liberighi de la dikulo.

— Vi malhelpas al mi, — siblis li kaj shirmis sin per la pugnoj de la violkolora lumo.

— Chu vi legis?! Kion oni kriachas?.. Oni buchis Profesoron Persikov kun la infanetoj en la Malaja-Bronnaja-strato!.. - interkriis la amaso.

— Neniujn infanetojn mi havas, hundaj idoj! — ekkriegis Persikov kaj subite trafis en la fokuson de nigra fotilo, fikspafinta lin profile kun malfermita busho kaj furiozaj okuloj.

— Krh…tu…krh…tu, — ekkriis la taksauto kaj entranchighis en la amason.

La dikulo jam sidis en la landauo kaj varmigis flankon de la profesoro.

Chapitro V

Koka okazintajho

En malgrava provinca urbeto, eksa Troick, nuna Steklovsk, de Kostroma gubernio, Steklovska distrikto, sur peronon de dometo en la eksa Sobornaja, nuna strato "Karl Radek", eliris virino, kovrita per kaptuketo, en griza robo kun indienaj floraroj, kaj ekploregis. Tiu virino, la vidvino de eksa katedrala chefpastro de eksa katedralo Drozdov, ploregis tiom laute, ke baldau el fenestro de la vidalvida transstrata dometo elshovighis virina kapo en lanuga kaptuko kaj ekkriis:

— Kio okazis, Stepanovna, chu ankorau?

— La deksepa! — dronante en plorego, respondis la eksa Drozdova.

— Ha-ti-h-ti-h, — ekululis kaj ekbalancis la kapon la virino en la kaptuko, — kio do okazas? Dio ekkoleris, vershajne! Chu vere ghi mortis?

— Vi ja rigardu, Matrjona, — balbutis la popvidvino, plorghemante laute kaj funebre, — rigardu, kio okazas al ghi!

Frapis la griza malrektighinta pordeto, la virinaj nudaj piedoj plandis sur la polvaj tuberoj de la strato, kaj la malseka pro la larmoj popvidvino ekkondukis Matrjona'n al sia kokejo.

Necesas noti, ke la vidvino de la chefpastro Savvatij Drozdov, kiu mortis en la jaro 1926 pro kontraureligia propagando, ne mallevis la manojn, sed entreprenis bonegan kokbredadon. Apenau la vidvinaj aferoj ekprogresis, oni tiom impostis shin, ke la kokbredado

fiaskus, se ne helpus bonkoraj homoj. Tiuj sugestis al la vidvino deklari al la loka gvidantaro pri tio, ke shi, la vidvino, fondas laboran kokbredan kolektivon. En la kolektivon eniris Drozdova mem, shia fidela servistino Matrjoshka kaj la vidvina surda nevino. Oni nuligis la imposton por la vidvino, kaj shia kokbredado tiom ekprosperis, ke al la jaro 28-a che la vidvino, sur polva korteto, kadrita per kokaj dometoj, vagis chirkau 250 kokoj, inter kiuj estis ech la kochinchinaj. La vidvinaj ovoj chiudimanche aperadis en la Steklovska bazaro, oni vendadis tiujn en Tambov kaj fojfoje ili aperadis ankau en la vitraj vitrinoj de la vendejo — eksa "Fromagho kaj butero de Cichkin en Moskvo".

Kaj jen la deksepa ekde la mateno bramaputro, la favorata kokino, vagis tra la korto kaj vomis. "Er…rr…url… url…go-go-go", — produktis la kokino kaj suprenrulis la tristajn okulojn direkte al la suno tiel, kvazau vidis ghin lastfoje. Antau la beko de la kokino kaure dancetis la membro de la kolektivo Matrjoshka kun taseto da akvo.

— Kokineto, kara… chip-chi-chip… trinku akveton, — petegis Matrjoshka kaj kuratingadis la bekon de la kokino kun la taseto, sed la kokino ne deziris trinki. chi larghe malfermadis la bekon, suprentiradis la kapon. Poste ghi ekvomis sange.

— Diomiajesuo! — ekkriis la gastino, frapinte siajn femurojn, — kio do okazas? La nura sango. Mi neniam vidis, jhurdire, ke la kokino, kvazau la homo, suferus pro ventro.

Tio estis la lastaj adiauaj vortoj por la kompatinda kokino. Ghi subite rulfalis flanken, senhelpe bekis la polvon kaj suprenrulis la okulojn. Poste turnighis sur la dorson, tiris supren ambau piedojn kaj restis senmova. Matrjoshka ekploris base, disvershinte la taseton, same la popvidvino — prezidanto de la kolektivo, kaj la gastino klinighis al shia orelo kaj ekflustris: — Stepanovna, mi vetmanghos la teron,

ke oni envultis viajn kokinojn. Chu tio eblas? Ja ne ekzistas tiaj kokaj malsanoj! Iu malicokulis viajn kokinojn.

— Malamikoj de mia vivo! — ekkriis la popvidvino al la chielo, — chu ili volas forestigi min?

Al shiaj vortoj respondis lauta koka kokeriko, kaj tuje el la kokejo eltirighis iel duonfronte, kvazau maltrankvila ebriulo el drinkejo, senplumighinta malgrasa koko. Ghi sovaghe okulumis ilin, stamfis, etendis la flugilojn, kvazau aglo, tamen nenien forflugis, sed komencis kuradi tra la korto, ronde, kiel chevalo chirkau bridshnuro. En la tria rondo ghi haltis kaj vomis, poste ghi komencis sputi kaj stertori, chirkaukrachis per sangaj makuloj, renversighis, kaj ghiaj kruroj etendighis al la suno, kvazau mastoj. La virina plorego kriplenigis la korton. Kaj en la kokdometoj al ghi reehhis maltrankvila klukado, frapado kaj baraktado.

— Chu ne la envulto? — triumfe demandis la gastino, — voku la padron Sergij, li diservu.

Je la sesa horo vespere, kiam la suno mallevis malsupren la flamantan vizaghegon inter la rondvizaghoj de nematurighintaj sunfloroj, en la kokbreda korto la padro Sergij, prioro de la katedrala templo, fininte la litanion, estis demetanta la stolon. Scivolemaj kapoj de homoj vidighis super la kaduketa barilo kaj en ghiaj fendoj. La funebranta popvidvino, kisinte la krucon, abunde malsekigis kanariflavan shirdifektitan rublon per la larmoj kaj enmanigis ghin al la padro Sergij, post kio tiu ghemante rimarkis ion pri tio, ke jen Dio ekkoleris kontrau ni. Che tio la padro Sergij havis tian aspekton, ke kvazau li bonege scias, pro kio ghuste ekkoleris Dio, sed li ne diros.

Post tio la homamaso sur la strato disiris, sed, char kokoj ekdormas frue, neniu ja sciis, ke che la najbaro de la vidvino

Drozdova en kokejo samtempe mortis tri kokinoj kaj koko. Ili vomis same, kiel la kokoj de Drozdova, sed la mortoj okazis en la fermita kokejo kaj senbrue. La koko falis per la kapo malsupren desur la birdostango kaj mortis en tiu pozo. Kio koncernas la kokojn de la vidvino, ili mortis tuje post la litanio, kaj al la vespero en la kokejoj estis silente kaj kviete, amase kushis la rigidighinta kokaro.

Matene la urbo vekighis kvazau fulmofrapita, char la okazintajho akiris strangajn kaj terurigajn skalojn. En la strato "Karl Radek" al la tagmezo pluvivis nur tri kokoj, en la periferia dometo, kie luis la loghejon la distrikta financa inspektisto, sed tiuj ankau mortis al la unua horo tagmeze. Kaj vespere la urbeto Steklovsk zumis kaj svarmis, kvazau abelaro, kaj tra ghi ondighis minaca vorto «epizootio». La familinomo de Drozdova aperis en la loka jhurnalo "Rugha batalanto" en la artikolo sub la titolo "Chu la koka pesto?", kaj de tie trafis en Moskvon.

* * *

La vivo de Profesoro Persikov akiris la specifon strangan, maltrankvilan kaj emociigan. Koncize, en tia situacio simple ne eblis labori. En la sekva tago, post kiam li liberighis de Alfred Bronskij, li estis devigita malfunkciigi en sia kabineto en la instituto telefonon, demetinte la auskultilon, kaj vespere, veturante en tramo tra la strato Ohhotnij Rjad, la profesoro ekvidis sin mem sur tegmento de la grandega domo kun nigra subskribo "Laborista jhurnalo". Li, profesoro, pecighante, verdighante kaj trembrilante, grimpis en la landauon de la taksauto, kaj post li, kaptante lin je la maniko, grimpis la mekanika globo en la litkovrilo. La profesoro sur la tegmento, sur la blanka ekrano, shirmis sin per la pugnoj kontrau la violkolora radio. Post tio elsaltis flagra surskribo: "Profesoro Persikov, veturante en auto, donas eksplikojn al nia fama reportero kapitano Stepanov".

Kaj efektive: preter la templo de Kristo, tra Volhonka-strato, trakuris svaga automobilo, kaj en ghi baraktis la profesoro, kies fizionomio estis simila al tiu de pelchasata lupo.

— Tio estas ne la homoj, sed iuj diabloj, — tra la dentoj tragrumblis la zoologo kaj preterveturis.

En la sama dato vespere, reveninte hejmen al la Prechistenka-strato, ia zoologo ricevis de la mastrumantino Maria Stepanovna 17 skribajhojn kun telefonnumeroj, kiuj telefonis al li dum lia foresto, kaj la bushan proteston de Maria Stepanovna, ke shi turmentighis. La profesoro intencis disshiri la skribajhojn, sed hezitis, char apud unu el la numeroj ekvidis alskribon: "Popola komisaro pri sanprotekto".

— Kio okazis? — sincere miris la erudita strangulo, — kio okazis do al ili?

Je la 10.15 horo de la sama vespero audighis sonoro, kaj la profesoro devis paroli kun iu brila lau la aspekto civitano. La profesoro akceptis lin pro la vizitkarteto, sur kiu estis skribite (sen familinomo kaj antaunomo): "Plenrajtigita chefo de komercfakoj de alilandaj reprezentejoj en Respubliko de Sovetoj".

— Diablo lin prenu, — mughis Persikov, jhetis lupeon kaj iujn diagramojn sur la verdan drapon kaj diris al Maria Stepanovna: — Invitu lin chi tien en la kabineton, tiun plenrajtulon.

— Per kio mi povas esti utila? — demandis Persikov per tia tono, ke la chefo iom konvulsiis. Persikov transmetis la okulvitrojn de la nazradiko al la frunto, poste inverse kaj fiksrigardis la vizitanton. Tiu tuta brilis per lako kaj gemoj, kaj en lia dekstra okulo estis monoklo.

"Kia mava vizaghacho", — ial pensis Persikov.

La gasto komencis demalproksime, t.e. petis permeson bruligi cigaron, rezulte de kio Persikov kun granda malfavoro proponis al li sidi. Poste la gasto eldiris longajn pardonpetojn pro tio, ke li venis malfrue: "Sed… sinjoron profesoron ne eblas tage kapt… ha-ha!… pardonu… renkonti" (la gasto, ridante, blekis, kvazau hieno).

— Jes, mi estas okupata! — tiel lakone respondis Persikov, ke la konvulsio duan fojon skuis la gaston.

Tamen li permesis al si maltrankviligi la faman sciencistоn:

- Tempo estas mono, onidire… chu la cigaro ne malhelpas al la profesoro?

— Mr-mr-mr, — respondis Persikov. Li permesis…

— La profesoro ja malkovris la radion de vivo, chu?

— Pardonu, kia ja vivo?! Tio estas elpensajoj de jhurnalistoj! — viglighis Persikov.

— Ho, ne, ha-ha-ha… li bonege komprenas tiun modestecon, kiu estas efektiva virto de chiuj veraj sciencistoj… pri kio do paroli… Hodiau estas telegramoj… En la mondfamaj urboj, nome Varsovio kaj Rigo estas jam chio sciata pri la radio. La nomon de Prof. Persikov ripetas la tuta mondo… La tuta mondo, retenante la spiradon, atentas la laboron de Prof. Persikov… Sed chiuj bonege scias, kiom malfacila estas la stato de sciencistoj en Soveta Rusio. Entre nous soit dit… Chu chi tie ne estas iu ankorau?.. Ve, chi tie oni ne kapablas aprezi sciencan laboron, do li dezirus interkonsenti kun la profesoro… Iu eksterlanda shtato proponas al Profesoro Persikov tute senprofitcele helpon por lia laboratoria laboro. Por kio necesas jheti perlojn antau porkoj chi tie, kiel estas

skribite en la Biblio. La shtato scias, kiom malfacile estis al la profesoro en la jaroj 19-a kaj 20-a dum tiu ha-ha… revolucio. Nu, certe, strikta sekreto… la profesoro konatigos la shtaton kun la rezultoj de la laboro, sed tiu financos la profesoron pro tio. Ja li konstruis kameron, estus ege interese konatighi kun desegnajhoj de tiu kamero…

Che tio la gasto eligis el la interna posho de la surtuto blankan stakon da paperoj…

Ian bagatelon, 5000 rublojn, ekzemple, kiel antaupagon, la profesoro povas ricevi tuj… kaj shuldkvitanco ne estas bezonata… la profesoro ech ofendos la plenrajtigitan komercan chefon, se mencios pri la kvitanco.

— For!!! - subite ekkriegis Persikov tiom terure, ke la piano en la gastchambro eligis sonon de la altaj klavoj.

La gasto malaperis tiel, ke la tremanta pro furiozo Persikov pqst minuto jam dubis, chu li estis au tio estis halucino.

— Chu estas liaj galoshoj?! — bojis post minuto Persikov en la vestiblo.

— Lia moshto forgesis, — respondis la tremanta Maria Stepanovna.

— Eljetu ilin for!

— Kien do mi forjetu ilin. Lia moshto revenos por ili.

— Fordonu ilin en la doman komitaton. Kontrau kvitanco. Ne restu ech odoro de tiuj galoshoj! En la komitaton! Oni akceptu la spionajn galoshojn!..

Maria Stepnovna, krucsignante, prenis la bonegajn ledajn galoshojn kaj forportis ilin al malantaua enirejo. Tie shi staris

post la pordo kaj poste kashis la galoshojn en tenejo.

— Chu vi fordonis? — furiozis Persikov.

— Fordonis.

— Donu la kvitancon.

— Sed, Vladimir Ipatjich. Ja la prezidanto estas analfabeta!..

— Post. Sekundo. Estu. La. Kvitanco. Anstatau li subskribu iu skriboscia ulacho!

Maria Stepanovna nur balancis la kapon, foriris kaj revenis post kvaronhoro kun la skribajho:

"Por la fonduso estas ricevita de Prof. Persikov 1 (unu) pa de galo. Kolesov".

— Kaj kio estas ghi?

— Jhetono.

Persikov piedtretis la jetonon, sed la kvitancon metis sub premilon. Poste iu penso malserenigis lian krutan frunton. Li kurjhetis sin al la telefonaparato, eltelefonis Pankraton en la instituto kaj demandis lin: "Chu chio estas bonorde?" Pankrat raukis en la mikrofonon ion, el kio eblis kompreni, ke, lau li, chio estas bonorde. Sed Persikov trankvilighis nur por unu minuto. Faltante la frunton, li krochighis al la mikrofono kaj eldiris en ghin jenon:

— Bonvolu ligi min kun tiu, Lubjanka.[4] Merci… Al kiu el vi mi devas diri… min iuj suspektindaj uloj en galoshoj vizitas, jes… Profesoro de la 4-a Universitato Persikov…

La auskultilo subite abrupte interrompis la parolon, Persikov deiris, grumblante tra la dentoj iujn insultajn vortojn,

— Chu vi trinkos teon, Vladimir Ipatjich? — malkuraghe demandis Maria Stepanovna, rigardinte en la kabineton.

— Mi trinkos nenian teon… mr-mr-mr, kaj diablo prenu ilin chiujn… ili kvazau frenezighis.

Strikte post dek minutoj la profesoro akceptis en sia kabineto jam novajn gastojn. Unu el ili, agrabla, globforma kaj tre ghentila, estis vestita per modesta kakia militjako kaj rajdpantalono. Sur lia nazo sidis, kvazau kristala papilio, nazumo. Ghenerale li similis al anghelo en lakitaj botoj. La dua, malalta, tre malserena, estis en civilvesto, sed la civilvesto konformis al li tiel, kzavau estis tro malloza. La tria gasto kondutis specife, li ne eniris la kabineton de la profesoro, sed restis en la duonluma vestiblo. Che tio la prilumita kaj traigita per strioj de cigarfumo kabineto estis travidebla por li. Sur la vizagho de tiu tria, kiu ankau estis en civilvesto, belaspektis fumkolora nazumo.

La duopo en la kabineto tute elturmentis Persikov'on, esplorante la vizitkarteton, demandante pri la kvin miloj kaj igante priskribi la aspekton de la gasto.

— Diablo scias, — balbutis Persikov, — nu, mava fizionomio. Degenerulo.

— Kaj chu lia okulo ne estas vitra? — demandis la malaltulo rauke.

— Diablo scias. Tamen ne la vitra, la okuloj viglas.

Chu Rubinshtejn? — demande kaj mallaute turnis sin la anghelo al la civilvestita malaltulo. Sed tiu malserene kaj nee balancis la kapon.

— Rubinshtejn ne donos sen kvitanco, neniaokaze, — grumblis li, — tio ne estas laboro de Rubinshtejn. Tio estas iu

pli granda.

Rakonto pri la galoshoj elvokis eksplodon de viglega intereso che la gastoj. La anghelo diris al telefono de la doma kontoro nur kelkajn vortojn: "Shtata Politika Departemento senprokraste invitas la sekretarion de la doma komitato Kolesov en la apartamenton de Profesoro Persikov kun galoshoj", — kaj Kolesov, palvizagha, tuj aperis en la kabineto, tenante la galoshojn en la manoj.

— Vachjo! — mallaute vokis la anghelo tiun, kiu sidis en la vestiblo. Tiu malvigle levighis kaj kvazau malshraubita trenis sin al la kabineto. La fumkoloraj vitroj tute forglutis liajn okulojn. - Nu? — demandis li lakone kaj dormeme.

— Galoshoj.

La fumkovritaj okuloj glitis sur la galoshoj, kaj che tio al Persikov shajnis, ke elsub la vitroj flanken, por unu momento, ekbrilis tute ne dormemaj, sed, male, mirinde akraj okuloj. Sed ili momente estingighis.

— Nu, Vachjo?

Tiu, kiun oni nomis Vachjo, respondis per malvigla vocho:

— Nu, kio ja nu. La galoshoj estas de Pelenjhkovskij. Tuje la fonduso perdis la donacon de Profesoro Persikov. La galoshoj malaperis en jurnala papero. Tre ekghojinta la anghelo en militjako levighis kaj komencis premi la manon de la profesoro kaj ech faris malgrandan parolon, kies enhavo estis jena: tio honorigas la profesoron… La profesoro povas esti trankvila… neniu plu maltxankviligos lin, nek en la instituto, nek hejme… estos entreprenitaj agoj, liaj kameroj estas en absoluta sekureco…

— Kaj chu eblas, ke vi pafmortigu reporterojn? — demandis Persikov, rigardante super la okulvitroj.

Tiu demando treege gajigis la gastojn. Ne nur la malserena malaltulo, sed ech la fumkolorulo ridetis en la vestiblo. La anghelo, brilante kaj radiante, klarigis… ke dume, hm… certe, tio estus bone… ho, tamen, ja estas gazetaro… kvankam tia projekto jam maturighas en Konsilio de Laboro kaj Defendo… ni havas honoron adiaui.

— Kaj kiu kanajlo vizitis min?

Che tio chiuj chesigis rideti, kaj la anghelo respondis eviteme, ke tio estis iu malgrava aferachulo, ne indas atenti… tamen li tre petas la civitanon profesoron teni en plena sekreto la eventon de la hodiaua vespero, kaj la gastoj foriris.

Persikov revenis en la kabineton, al la diagramoj, sed li ne sukcesis tamen labori: La telefonaparato eljhetis la fajran ringeton, kaj la virina vocho proponis al la profesoro, se li deziras edzighi al interesa kaj arda vidvino, apartamenton el sep chambroj. Persikov ekhurlis en la mikrofonon:

— Mi konsilas al vi kuracighi che Profesoro Rossolimo… — Kaj ricevis la duan sonoron.

Post tio Persikov iomete malstrechighis, char la persono, sufiche renoma, telefonis el Kremlo, longe kaj simpatiece pridemandis Persikov'on pri lia laboro kaj esprimis deziron viziti la laboratorion. Deirinte de la telefonilo, Persikov vishis la frunton kaj demetis la auskultilon. Tuje en la supra apartamento ektondris teruraj trumpetoj kaj eksonis kriegoj de Valkirioj, — radioricevilo de la direktoro de drapa trusto audigis koncherton de Wagner en la Granda teatro. Persikov sub la hurlo kaj tondro, shutanta desur la plafono, deklaris al Maria Stepanovna, ke li procesos kontrau la direktoro, ke li

rompos tiun ricevilon, ke li forveturos el Moskvo al diablo, char evidente oni ekintencis forpeli lin. Li frakasis la lupeon kaj kushis por dormi sur divano en la kabineto kaj ekdormis sub la teneraj sonoj de klavoj de la fama pianisto, alflugintaj el la Granda teatro.

Surprizoj dauris ankau dum la sekva tago. Veninte per tramo al la instituto, Persikov renkontis sur la perono nekonatan civitanon en moda verda kaldronforma chapelo. Tiu atente rigardis al Persikov, sed ne turnis sin al li kun iuj demandoj, tial Persikov toleris lin. Sed en la vestiblo de la instituto krom la embarasita Pankrat renkonten al Persikov levighis la dua «kaldrono» kaj ghentile salutis lin:

— Bonan tagon, civitano profesoro.

— Kion vi bezonas? — terurige demandis Persikov, deshirante desur si la palton kun helpo de Pankrat. Sed la kaldrono facile trankviligis Persikov'on, flustrinte per tenerega vocho, ke la profesoro vane maltrankvilighas. Li, kaldrono, ghuste por tio estas chi tie, ke la profesoro estu defendata de chiuj trudemaj vizitantoj… ke la profesoro povas esti trankvila ne nur, pri la pordo de la kabineto, sed ankau pri la fenestroj. Post tio la nekonatulo defleksis por momento refaldon de la surtuto kaj montris al la profesoro iun insignon.

— Hm… tamen, via afero estas bonege aranghita, — murmuris Persikov kaj aldiris naive, — sed kion vi manghos chi tie?

La kaldrono rikanis al tio kaj klarigis, ke oni anstatauos lin.

Tri tagoj post tio pasis bonege. Du foje oni vizitis la profesoron el Kremlo kaj unu fojon estis studentoj, kiujn Persikov ekzamenis. La studentoj fiaskis chiuj ghis la lasta,

kaj iliaj vizaghoj montris, ke nun Persikov ekscitas en ili simple superstichan terurighon.

— Farighu konduktoroj! Vi ne kapablas okupighi pri zoologio, — audighis el la kabineto.

— Chu li estas rigora? — demandis la kaldrono Pankrat'on.

— Ho, ne donu Dio, — respondis Pankrat, — se ech iu eltenas, li eliras — kolombeto — el la kabineto kaj shancelighas. Sep shvitoj fluos de li. Kaj tuje al bierejo.

Pro chiuj chi aferetoj la profesoro ne rimarkis tri tagnoktojn, sed dum la kvara oni denove revenigis lin al la reala vivo, kaj kauzis tion alta kaj akuta vocho desur la strato.

— Vladimir Ipatjich! — kriis la vocho en la malfermitan fenestroti de la kabineto flanke de la Hercen-strato. La vocho bonshancis: Persikov tro lacighis dum la lastaj tagoj. En tiu momento li ripozis, malvigle kaj malstreche rigardante per la okuloj chirkauitaj de rughaj ringoj kaj fumis en braksegho. Li ne plu povis. Tial li ech kun iorna scivolemo elrigardis el la fenestro kaj ekvidis sur la trotuaro Alfredon Bronskij. La profesoro tuje rekonis la titolitan posedanton de la karteto pro la akrapinta chapelo kaj notlibreto. Bronskij tenere kaj respekte riverencis al la fenestro.

— Ha, chu vi estas? — demandis la profesoro. Li ne havis forton por ekkoleri kaj ech al li shajnis interese, kio okazos plu? Shirmita per la fenestro, li sentis shin sekura kontrau Alfredo. La senshangha kaldrono surstrate tuj turnis la orelon al Bronskij, Ties vizagho ekflofis per kortusha rideto.

— Paron da minutoj, kara profesofo, — ekparolis Bronskij, strechante la vochon sur la trotuaro, — mi nur solan demandeton, pure zoologian. Chu vi permesos prezenti?

— Prezentu, — lakone kaj ironie respondis Persikov kaj pensis: "Tamen en tiu kanajlo estas io usona".

— Kion vi diros por la kokoj, kara Profesoro? — kriis Bronskij, kunmetinte la manojn funele.

Persikov miregis. Li eksidis sur la fenestrobretori, poste ekstaris, premis la butonon kaj ekkriis, montrante per la fingro al la fenestro:

— Pankrat, enlasu tiun ulon sur la trotuaro.

Kiam Bronskij aperis en la kabineto, Persikov tiom elmontris sian bonhumoron, ke kriis al li:

— Eksidu!

Kaj Bronskij, rave ridetante, eksidis sur la helican tabureton.

— Bonvolu klarigi al mi, — ekparolis Persikov, — chu vi skribas tie, en tiuj viaj jhurnaloj?

— Ghuste tiel, — fespekte respondis Alfredo.

— Sed mi ne komprenas, kiel vi povas skribi, se vi ech paroli ruse ne scipovas, Kioii signifas "paro da minutoj" kaj "por la kokoj"? Chu vi, vershajne, volis demandi "pri la kokoj"?

Bronskij afekte kaj respekte ekridis:

— Valentin Petrovich korektas.

— Kio estas Valentin Petrovich?

— Estro de la literatura fako.

— Nu, bone. Mi, cetere, ne estas filologo. Ni lasu vian Petrovich'on, Kion nome vi deziras scii pri la kokoj?

— Ghenerale chion, kion vi diros, profesoro.

Che tio Bronskij armis sin per krajono. Triumfaj fajreroj ekbrilis en la okuloj de Persikov.

— Vi vane turnis vin al mi, mi ne estas specialisto pri la plumuloj. Vi prefere turnu vin al Emeljan Ivanovich Portugalov en la 1-a Universitato. Mi scias tro malmulte…

Bronskij rave ekridetis, montrante, ke li komprenis la shercon de la kara profesoro. "Sherco — malmulte!" — strekis li en la notlibreto.

— Tamen, se por vi estas interese, bonvolu. Kokoj, au krestuloj… genro de birdoj el la ordo de galinoformaj. El la familio de fazanedoj… — ekparolis Persikov per lauta vocho kaj rigardante ne al Bronskij, sed ien malproksimen, kie estis imagataj antau li mil homoj… — el la familio de fazanedoj… Phasianidae. Tiuj birdoj distingighas per karneca kresto kaj du loboj sub malsupra makzelo… hm… kvankam, cetere, povas esti ankau unu meze de la mentono… Nu, kio ankorau. La flugiloj estas mallongaj kaj kurbaj… La vosto mezlonga, iom shtupeca kaj ech, mi diru, shedoforma, la mezaj plumoj serpe kurbaj… Pankrat… alportu el la modela kabineto modelon n-ro 705, dissekcita koko… tamen, chu vi ne bezonas tion?.. Pankrat, ne alportu la modelon… Mi ripetas, ke mi ne estas specialisto, bonvolu iri al Portugalov. Nu, mi konas nur 6 speciojn de sovaghaj kokoj… hm… Portugalov scias pli multe… en Hindio kaj sur Malaja Arkipelago. Ekzemple, Gallus gallus, ghi multas en chemontaro de Himalajo, en la tuta Hindio, en Asamo, en Birmo… Gallus varius — sur Lombok, Sumbawa kaj Flores. Kaj sur la insulo Javo ekzistas rimarkinda koko Gallus enyus, en sudoriento de Hindio mi povas rekomendi al vi tre belan Sonnerat-kokon… Mi poste montros al vi desegnajhon. Kio

koncernas Cejlonon, tie ni renkontas Gallus laffayetti, tiu koko plu nenie estas.

Bronskij sidis, elorbitiginte la okulojn, kaj skribegis.

— Chu ankorau ion komuniki al vi?

— Mi dezirus ekscii ion pri kokaj malsanoj, — mallaute flustris Alfredo.

— Hm, mi ne estas specialisto… vi demandu Portugalov'on… Tamen… Nu, cestodozo, trematodozo, akarozo, birda sarkoptozo, koklausa malsano, puloj, koka hholero, krupodifteria mukozito… pneumokoniozo, tuberkulozo, koka skabio… chio ajn povas esti… (fajreroj saltadis en la okuloj de Persikov)… ekzemple, venenigho per elaterio, tumoroj, la angla malsano, iktero, reumatismo, micetozo de Achorion Shenlain… tre interesa malsano. Che tiu malsano sur la kresto formighas etaj makuloj, similaj al shimo…

Bronskij forvishis shviton de la frunto per buntkolora naztuko.

— Sed kiu el ili, lau vi, kauzis la nunan katastrofon?

— Kiun katastrofon?

— Ha, chu vi ne legis, profesoro? — miris Bronskij kaj eligis el la paperujo chifitan folion de la jhurnalo «Izvestija».

— Mi ne legas jurnalojn, — respondis Persikov kaj kuntiris la brovojn.

— Sed kial do, profesoro? — milde demandis Alfredo.

— Char ili publikigas iajn sensencajhojn, — ne pensante respondis Persikov.

— Sed kial, profesoro? — tenere flustris Bronskij kaj malfaldis la folion.

— Kio? — demandis Persikov kaj ech levighis. Nun la fajreroj eksaltis en la okuloj de Bronskij. Li substrekis per akrapinta lakita fingro la ekstreme grandliteran titolon tra tuta pagho de la jhurnalo: "Koka epizootio en la respubliko".

— Chu? — demandis Persikov, formovante la okulvitrojn sur la frunton…

Chapitro VI

Moskvo en junio 1928

Ghi lumis, la lumoj dancetis, estingighis kaj denove brilis. Sur la Teatralnaja-placo cirkulis blankaj fajroj de autobusoj, verdaj lumoj de tramoj; super la eksa "Mjur kaj Meriliz",[5] super la deka alkonstruita etagho, saltadis elektra buntkolora virino, eljhetante politere diverskolorajn vortojn "Laborista kredito". En skvaro antau la Granda Teatro, kie nokte shprucis buntkolora fontano, tumultis kaj rumoris homamaso. Kaj super la Granda Teatro giganta megafono sirenis:

— Antikokaj inokuloj en Lefortova veterenaria instituto donis brilajn rezultojn. Kvanto da… kokaj mortoj dum hodiaua dato duonighis…

Poste la megafono shanghis tembron, io mughis en ghi, super la teatro ekbrilis kaj estingighis verda strio, kaj la megafono plendadis per baso:

— Estas formita ekstrema komisiono por batalo kontrau la koka pesto en konsisto de la popola komisaro pri sanprotekto, popola komisaro pri agrokulturo, fakestro pri bestbredado kamarado Ptahha-Porosjuk, Profesoroj Persikov kaj Portugalov… kaj kamarado Rabinovich!.. Novaj provoj de invado!.. - ridegis kaj ploris, kvazau shakalo, la megafono, — lige kun la koka pesto!

La Teatralnij-strato, Neglinnij-strato kaj Lubjanka-strato flamis per blankaj kaj violkoloraj strioj, shprucis per radioj, sirenis, kovrighis per polvonuboj. La homamasoj tumultis che muroj kun grandaj anoncfolioj, prilumataj per fortaj rughkoloraj reflektiloj:

"Sub minaco de pezega respondeco estas malpermesate al la loghantaro uzi por manghado kokajn viandon kaj ovojn. Privataj komercistoj pro provoj vendi tiujn en bazaroj estos submetataj al kriminala respondeco kun konfisko de la tuta havajho. Chiuj civitanoj, havantaj ovojn, devas urghe fordoni ilin en distriktajn milicejojn".

Sur la tegmento de "Laborista jhurnalo" en la ekrano are ghis la chielo kushis kokoj, kaj verdozaj fajrobrigadanoj, dispecighante kaj trembrilante, survershis ilin el hosoj per petrolo. Poste rughaj ondoj plenigis la ekranon, nereala fumo shvelis kaj disfalis floke, rampis strie, aperadis fajra surskribo: "Forbruligo de kokaj kadavroj sur la Hhodinka-kampo".

Blindokule rigardis inter la arde brilantaj vitrinoj de vendejoj, funkciantaj ghis la 3-a horo nokte, kun du mangh-pauzoj, la fermnajlitaj fenestroj sub shildoj "Ova komerco. La kvalito estas garantiata". Tre ofte, alarme sirenante, postlasante pezajn autobusojn, preter milicistoj kuregis siblantaj autoj kun surskriboj: "Moskva sanprotekta fako. Urgha helpo".

— Iu ankorau tromanghis putrajn ovojn, — oni susuris en la amaso.

En la Petrov-linioj per verdaj kaj oranghkoloraj lanternoj brilis fama en la tuta mondo restoracio «Ampir», kaj en ghi sur la tabloj, che transporteblaj telefonaparatoj, kushis kartonaj kartetoj, makulitaj per likvoroj: "Lau la ordono — omleto mankas. Estas ricevitaj freshaj ostroj".

En «Ermitejo», kie malgaje lumis vitroperlaj chinaj lanternetoj en malvivaj, asfiksiitaj kreskajhoj, sur la frapokule prilumita estrado la kupletistoj Shrams kaj

Karmanchikov kantis kupletojn, verkitajn de la poetoj Ardo kaj Argujev:

Ha, panjo, kion do mi faros

Sen ovar'??

— kaj bruegis en piedklaka danco.

Teatro, portanta nomon de Vsevolod Mejerhhold, kiu pereis, kiel estas sciate, en la jaro 1927 dum prezento de "Boris Godunov" de Pushkin, kiam falegis trapezoj kun nudaj bojaroj, aranghis movighantan diverskoloran elektran afishon, anoncantan teatrajhon de la verkisto Erendorg "Koka morto" en scenigo de la dischiplo de Mejerhhold, honora reghisoro de la respubliko Kuhterman. Apude, en «Akvario», shanghlumante per reklamaj fajroj kaj brilante per duonnuda virina korpo, en verdajhoj de la estrado, sub bruo de aplaudoj, estis prezentata la revuo de la verkisto Lenivcev "Kokinaj idoj". Kaj sur la Tverskaja-strato, kun lanternetoj flanke de la muzeloj, pashis vice cirkaj azenetoj, kiuj surportis kolorbrilajn afishojn. En la teatro de Korsh estas restaurata «Chanteclaire» de Rostand.

Buboj-jhurnalvendistoj mughis kaj sirenis inter radoj de autoj:

— Koshmara trovajho en subterejo! Pollando preparighas al koshmara milito!! Koshmaraj eksperimentoj de Profesoro Persikov!!

En cirko de eksa Nikitin sur la agrable odoranta sterke brunkolora oleeca areno la mortepala klauno Bom estis diranta al la shvelinta pro chelkolora hidropso Bim:

— Mi scias, pro kio vi estas tiom malgaja!

— Plo kio? — akutvoche demandadis Bim.

— Vi enfosis ovojn en la teron, sed milico de la 15-a milicejo trovis ilin.

— Ha-ha-ha-ha, — ridegis la cirko tiel, ke en la vejnoj ghoje kaj sopire malvarmighis la sango kaj sub la malnova kupolo shvebis trapezoj kaj araneajhoj.

— Ho-op! — akute kriadis la klaunoj, kaj sata blanka chevalo elportadis sur si virinon de mirakla beleco, sur la sveltaj gamboj, en frambokolora trikotajho.

Al neniu rigardante, neniun rimarkante, ne respondante al pushetoj kaj mallautaj kaj teneraj alvokoj de prostituitinoj, la inspirplena kaj soleca, kronita per neatendita gloro Persikov estis trairanta la Mohovaja-straton, direktanta sin al la fajra horlogho apud Manegho. Tie, ne rigardante chirkaue, absorbighinta per siaj pensoj, li koliziis kontrau stranga, malnovmoda homo, dolorige pushighinte per la fingroj kontrau ligna revolveringo, pendanta sur la zono de la homo.

— Ha, diablo! — akutkriis Persikov, — pardonu.

— Pardonu min, — respondis la homo per malagrabla vocho, kaj ili apenau malkrochighis unu de la alia en la homa kacho. Kaj la profesoro, direktante sin al la Prechistenka-strato, tuj forgesis pri la kunpushigho.

Chapitro VII

Rokk

Ne estas klare, chu efektive la Lefortovaj veterenariaj inokuloj estis tiom bonaj, chu la Samaraj bartachmentoj estis lertaj, chu estis sukcesaj la rezolutaj agoj, entreprenitaj kontrau la ovaj akaparistoj en Kaluga kaj Voronej, chu efike funkciis la Moskva ekstrema komisiono, sed estas bone sciate, ke du semajnojn post la lasta renkontigho de Persikov kun Alfred en Unio de respublikoj estis absolute pure rilate al kokoj. Ie en kortetoj de provincaj urbetoj kushis kokaj solecaj plumoj, eligante larmojn el la okuloj, kaj en malsanulejoj estis resanighantaj la lastaj el aviduloj, chesigante sangan lakson kun vomo. Homaj mortoj, feliche, en la tuta respubliko ne superis milon. Grandaj malordoj ankau ne sekvis. Fakte, en Volokolamsk aperis profeto, heroldinta, ke la epizootio de kokoj estas kauzita de neniu plu krom la komisaroj, sed li ne havis gradan sukceson. En la Volokolamska bazaro oni batis kelkajn milicistojn, penintajn forpreni kokojn che virinoj, ankau oni frakasis vitrojn en loka poshttelegrafejo. Feliche, lerta volokolamska gopou entreprenis agojn, rezulte de kiuj, unue, senspure malaperis la profeto, kaj due, oni shanghis vitrojn en la telegrafejo.

Atinginte en Nordo Arhhangelsk'on kaj Sjumkin-Viselok'on, la epizootio chesis mem pro tiu kialo, ke ne estis kien movighi plu — en la Blanka maro, kiel estas sciate, kokoj ne ekzistas. Ghi haltis ankau en Vladivostok, char plue estis oceano. En fora Sudo — malaperis kaj chesis ie en la sunbruligitaj surfacoj de Ordubat, Gulfa kaj Karabulak, kaj en Okcidento mirinde haltis ghuste che la pollanda kaj rumania limoj. Chu klimato tie estis alia au chu rolis baraj kordonaj rimedoj, entreprenitaj de la najbaraj registaroj, sed estas la fakto, ke la epizootio ne plu movighis. La

eksterlanda gazetaro brue, avide pridiskutis la senprecedencan en la historio epizootion, kaj la registaro de la sovetaj respublikoj, levante nenian bruon, laboris senchese. La ekstrema komisiono por batalo kontrau la koka pesto estis renomita je la ekstrema komisiono por restarigo kaj kreskigo de kokbredado en la respubliko, kompletighinte per nova ekstrema triopo en konsisto de dek ses kamaradoj. Estis fondita «Bonkoko», kie anighis Persikov kaj Portugalov kiel honoraj helpantoj de la prezidanto. En la jhurnaloj sub iliaj portretoj aperis titoloj: "Pogranda acheto de ovoj eksterlande" kaj "Sinjoro Juz intencas fiaskigi la ovan kampanjon". Famighis en la tuta Moskvo venenplena felietono de jhurnalisto Kolechkin, finighanta per la vortoj: "Ne celu, sinjoro Juz, niajn ovojn, — vi havas la proprajn!"[6]

Profesoro Persikov tute elturmentighis kaj labordronis dum la lastaj tri semajnoj. La kokaj eventoj embarasis lin kaj sharghis sur lin duoblan pezon. Tutajn vesperojn li estis devigata partopreni en kunsidoj de la kokaj komisionoj kaj de tempo al tempo toleri longajn konversaciojn jen kun Alfred Bronskij, jen kun la mekanika dikulo. Li devis kune kun Profesoro Portugalov kaj privat-docentoj Ivanov kaj Borngart anatomii kaj mikroskopii kokojn serchante bacilon de pesto kaj ech verki dum tri vesperoj en hasto broshuron: "Pri aberacioj de hepatoj de kokoj che pesto".

Persikov laboris en la koka sfero sen aparta vervo, kaj tio estas kompreneble, — ja tuta lia kapo estis okupita per alio — la chefa kaj grava, — per tio, de kio la koka pesto forshiris lin, tio estas la rugha radio. Malbonigante sian jam sen tio rompitan sanon, forprenante horojn de dormo kaj mangho, foje ne revenante al la Prechistenka-strato, sed ekdormante sur la vakstola divano en la kabineto de la instituto, Persikov dum tutaj noktoj klopodis che la kamero kaj mikroskopo.

Al fino de julio da ekstremlaboro iom malpliighis. La agado de la alinomita komisiono normalighis, kaj Persikov revenis al la interrompita laboro. Mikroskopoj estis shargitaj per novaj preparatoj, en la kamero sub la radio kreskis kun fabela rapideco fisha kaj rana frajo. El Kenigsberg oni alportis per aeroplano speciale menditajn glacojn, kaj en la lastaj datoj de julio sub kontrolo de Ivanov mekanikistoj konstruis du novajn grandajn kamerojn, en kiuj la radio atingis che bazo dimension de cigareda skatolo kaj en funelo — tutan metron. Persikov ghoje frotis la manojn kaj komencis preparadon de iuj sekretaj kaj komplikaj eksperimentoj. Antau chio li interkonsentis telefone kun la popola komisaro pri klerigo, kaj la auskultilo kvakis al li plej afablan kaj chiarimedan kontribuon, kaj poste Persikov ankau telefone atingis kamaradon Ptahha-Porosjuk, fakestron pri bestbredado che la supera komisiono. Persikov trovis flanke de Ptahha la plej favoran atenton. Temis pri granda mendo eksterlande por Profesoro Persikov. Ptahha diris telefone, ke li tuje telegrafos al Berlin kaj Nov-Jorko. Post tio oni el Kremlo interesighis, kiel pasas la afero che Persikov, kaj grava kaj afabla vocho demandis, chu ne estas bezonata al Persikov automobilo.

— Ne, mi dankas vin. Mi preferas tramon, — respondis Persikov.

— Sed kial do? — demandis la mistera vocho kaj degne mokridetis.

Kun Persikov ghenerale chiuj parolis au kun respekto kaj terursento, au kun karesa mokrideto, kvazau kun la granda aghetulo.

— Ghi veturas pli rapide, — respondis Persikov, post kio la solida baseto respondis telefone:

— Nu, kiel vi deziras.

Pasis ankorau unu semajno, kaj Persikov, chiam pli kaj pli malproksimighante for de la estingighanta koka problemo, plene mergis sin en esploradon de la radio. Lia kapo pro la sendormaj noktoj kaj trolacigho ighis hela, kvazau diafana kaj malpeza. La rughaj ringoj ne forlasadis nun liajn okulojn, kaj preskau chiun nokton Persikov dormis en la instituto. Unu fojon li forlasis la zoologian rifughejon por fari en la grandega salono de CKPVS[7] sur la Prechistenka-strato prelegon pri sia radio kaj ties efiko al ovolo. Tio estis giganta triumfo de la zoologo-strangulo. En la kolona salono pro la aplaudegoj io shutighadis kaj defaladis de sur la plafonoj, kaj siblantaj arklampaj tubetoj vershis lumon al nigraj smokingoj de CKPVS-anoj kaj al blankaj roboj de virinoj. Sur la estrado, apud katedro, sidis sur vitra tablo, anhelante kaj grizighante, sur plado, malseka rano, kate granda. Oni jhetadis skribajhojn sur la estradon. Inter tiuj estis sep amkonfesaj, kaj Persikov disshiris ilin. La prezidanto de CKPVS perforte eltiradis lin sur la estradon por riverenci. Persikov riverencis incitite, liaj manoj estis shvitaj, malsekaj, kaj la nigra kravato situis ne sub la mentono, sed post la maldekstra orelo. Antau li en spirnebulo estis centoj da flavaj vizaghoj kaj viraj blankaj brustoj, kaj subite flava pistolingo aperis kaj tuje kashighis ie post blanka kolono. Persikov apenau rimarkis ghin kaj forgesis pri ghi. Sed, forveturante post la prelego, malsuprenirante lau frambokolora tapisho de la shtuparo, li subite eksentis svenighon. Por momento shirmighis per nigro la luma lustro en la vestiblo, kaj Persikov ekhavis nauzon…

Li kvazau ekflaris brulodoron, al li shajnis, ke sango tenace kaj varmege fluas sur lia kolo… Kaj la profesoro krochighis per la tremanta mano al la balustrado.

— Chu vi malbonfartas, Vladimir Ipatjich? — chirkauis lin maltrankvilighintaj vochoj.

— Ne, ne, — respondis Persikov, rekonsciighante, — mi simple trolacighis… jes… Bonvolu doni al mi glason da akvo.

* * *

Estis sunoplena augusta tago. Ghi malhelpis al la profesoro, pro tio la kurtenoj estis mallevitaj. Unu fleksebla sur piedeto reflektilo jetadis faskon da akra lumo sur vitran tablon, supershutitan per instrumentoj kaj glacoj. Apoginte sin je dorseto de la helica braksegho, Persikov senforte fumis kaj tra strioj da fumo rigardis per la senvivaj pro lacigho, sed kontentaj okuloj tra la duonfermita pordo de la kamero, kie iomete plivarmigante jam sen tio sufokan kaj malpuran aeron en la kabineto, kviete kushis rugha fasko de la radio.

Oni frapis la pordon.

— Nu? — demandis Persikov.

La pordo milde knaris, kaj eniris Pankrat. Li metis la manojn laulonge de la femuroj kaj, palighante pro timo antau la idolo, diris jenon:

— Tie al vi, sinjoro profesoro, Rokk[8] venis.

Io simila al rideto aperis sur la vangoj de la sciencisto. Li duonfermis la okuletojn kaj diris:

— Tio estas interese. Tamen mi estas okupita.

— Lia eksilenso diras, ke li estas kun oficiala papero el Kremlo.

— Chu la fatalo kun papero? Rara kombino, — prononcis Persikov kaj aldiris: — Nu, donu lin chi tien!

— Plenumotas, — respondis Pankrat kaj, kiel kolubro, malaperis post la pordo.

Post minuto ghi knaris denove, kaj sur la sojlo aperis homo. Persikov knaris per la helico kaj fiksrigardis al la veninto super la okulvitroj trans la shultro. Persikov estis tro malproksima de la vivo — ghi ne interesis lin, sed nun ech al Persikov okulfrapis la chefa kaj specifa trajto de la enirinta homo. Li estis strange malnovmoda. En la jaro 1919 tiu homo estus absolute konforma al la stratoj de la chefurbo, li estus tolerebla en la jaro 1924, en ghia komenco, sed en la jaro 1928 li aspektis stranga. Tiam, kiam ech la plej postrestinta parto de la proletaro — bakistoj — portis jakojn, kiam en Moskvo estis rarajho militjako — malnovmoda kostumo, forlasita definitive en fino de 1924, la enirinto estis vestita per leda dubutonvica jako, verda pantalono, la piedoj — per volvtukoj kaj shuoj, kaj sur la zono estis grandega pistolo de malnova marko «mauser» en flava trivita pistolingo. La vizagho de la enirinto faris saman impreson al Persikov, kiel al chiuj — tre malagrablan impreson. La malgrandaj okuletoj rigardis al la tuta mondo surprizite kaj samtempe certece, io senceremonieca estis en la mallongaj gamboj kun plataj plandoj. La vizagho estis blua-razita. Persikov tuje kuntiris la brovojn. Li senkompate knaris per la helico kaj, rigardante al la enirinto jam ne super la okulvitroj, sed tra tiuj, eldiris:

— Chu vi estas kun la papero? Kie do ghi estas?

La enirinto, evidente, estis konsternita per tio, kion li ekvidis. Generale li malmulte kapablis konfuzighi, sed nun konfuzighis. Lau liaj okuletoj, lin konsternis antau chio

shranko kun 12 bretoj, atinganta la plafonon kaj plenshtopita per libroj.

Krome, certe, la kameroj, en kiuj, kiel en la infero, scintilis la karmezina, shvelinta en la glacoj radio. Kaj Persikov mem en duonlumo che la akra pinglo de la radio, falanta el la reflektilo, estis sufiche stranga kaj majesta sur la helica segho. La veninto fiksrigardis lin, kaj en la rigardo klare vidighis fajreroj de respekto tra la memcerteco, li donis neniun paperon, sed diris:

— Mi estas Aleksandr Semjonovich Rokk!

— Nu? Kaj kio?

— Mi estas enoficigita kiel estro de la modela sovhhozo "Rugha radio", — klarigis la veninto.

— Nu?

— Kaj jen mi al vi, kamarado, kun la sekreta komisio.

— Estus interese ekscii. Pli koncize, laueble.

Persikov tiom dekutimighis de la vorto «kamarado», ke ghi nun frapis lian orelon. Li evidente incitighis.

La veninto malbutonumis refaldon de la jako kaj eligis ordonon, tajpitan sur luksa dika papero. Li donis ghin al Persikov. Kaj poste sen invito eksidis sur la helican tabuteton.

— Ne pushu la tablon, — malrespekte diris Persikov.

La veninto timigite rerigardis al la tablo, che kies dista rando en humida malluma aperturo trembrilis senvive, kvazau smeraldoj, ies okuloj. Malvarmo blovetis de ili.

Persikov tuj post tralego de la papero levighis desur la tabureto kaj saltis al la telefono. Post kelkaj sekundoj li jam parolis haste kaj ekstreme iritite:

— Pardonu… Mi ne povas kompreni… Kial do? Mi… Sen mia konsento, konsulto… Sed li diablo scias kion farachos!!

Che tio la nekonatulo turnighis tre ofendite sur la tabureto.

— Mi pardonpetas, — komencis li, — mi estas estr…

Sed Persikov svingis kontrau li per la hoketo kaj daurigis:

— Pardonu, mi ne povas kompreni… Mi, finfine, kategorie protestas. Mi ne donas mian sankcion por la eksperimentoj pri la ovoj… chis kiam mi mem provos tion…

Io kvakis kaj frapetis en la auskultilo, kaj ech distance estis kompreneble, ke la vocho en la aukultilo degne parolas kun la aghetulo. Finighis per tio, ke la puncighinta Persikov brue metis la auskultilon kaj diris preter ghi al la muro:

— Mi ne respondecas pri la postsekvoj.

Li revenis al la tablo, prenis desur ghi la paperon, tralegis ghin desupre malsupren super la okulvitroj, poste demalsupre supren tra la okulvitroj kaj subite akutkriis:

— Pankrat!

Pankrat aperis che la pordo, kvazau levighis sur elirtabulo en opero. Persikov rigardis al li kaj kriis:

— Iru for, Pankrat!

Kaj Pankrat, espriminte per sia vizagho nenian miron, malaperis.

Poste Persikov turnis sin al la veninto kaj diris:

— Bonvolu… Mi obeas. Ne estas mia afero. Kaj ne estas interese por mi.

La profesoro ne tiom ofendis la veninton, kiom surprizis.

— Mi pardonpetas, — komencis li, — vi ja, kamarado…

— Kial vi chiam kamarado, kamarado… malkontente murmuris Persikov kaj eksilentis.

"Tamen", — reflektighis sur la vizagho de Rckk.

— Pardon…

— Do, jen, bonvolu, — interrompis Persikov. - Jen estas arklampa globo. De ghi vi ricevas pere de movo de okulario, — Persikov klakis per kovrilo de la kamero, simila al fotilo, — faskon, kiun vi povas koncentri pere de movo de objektivoj, jen n-ro 1… kaj spegulo n-ro 2, - Persikov estingis la radion, denove enshaltis ghin sur planko de la asbesta kamero, — kaj sur la planko sub la radio vi povas dismeti chion, kio plachas al vi, kaj fari eksperimentojn. Estas ekstreme simple, chu ne?

Persikov intencis esprimi ironion kaj malrespekton, sed la veninto ne rimarkis tiujn, atente observante la kameron per la brilantaj okuletoj.

— Mi nur avertas, — daurigis Persikov, — ne necesas shovi la manojn sub la radion, char, lau mia sperto, ghi kauzas neoplazion de la epitelio… sed chu ghi estas maligna au ne, tni, bedaurinde, ankorau ne sukcesis distingi.

Che tio la veninto vigle kashis la manojn post la dorso, fallasinte la ledan kaskedon, kaj rigardis al la manoj de la

profesoro. Ili tutaj estis stigmatizitaj per jodo, kaj la dekstra vindita che la manradiko.

— Sed kiel do vi, profesoro?

— Vi povas acheti kauchukajn gantojn che Shvabe sur la strato Kuzneckij Most, — incitite respondis la profesoro. - Mi ne devas zorgi pri tio.

Che tio Persikov rigardis al la veninto kvazau tra lupeo.

— De kie vi aperis? Generale… kial vi?..

Rokk, finfine, tre ofendighis.

— Pardon…

— Ja necesas scii la kauzon!.. Kial vi krochighis al tiu chi radio?..

— Char tio estas shtatgrava afero…

— Aha. Chu la shtatgrava? Tiam… Pankrat!

Sed kiam Pankrat aperis: — Atendu, mi pensos.

Kaj Pankrat obeeme malaperis.

— Mi, — diris Persikov, — ne povas kompreni jen kion: por kio estas bezonata tia hasto kaj sekreteco?

— Vi, profesoro, jam konfuzis min, — respondis Rokk, — vi ja scias, ke chiuj kokoj ghis la lasta mortis.

— Nu, kaj kio resume? — ekkriegis Persikov, — chu vi deziras reaperigi ilin momente? Kaj kial pere de ankorau ne esplorita radio?

— Kamarado profesoro, — respondis Rokk, — vi min efektive konfuzas. Mi ja diras al vi, ke la stato bezonas restarigi la kokbredadon, char oni eksterlande skribas pri ni diversajn achajhojn. Jes.

— Kaj skribu ili…

— Nu vi diras, — enigme respondis Rokk kaj balancis la kapon.

— Al kies kapo, tni dezirus scii, venis la ideo kreskigi kokojn el ovoj?..

— Al la mia, — respondis Rokk…

— Aha… Jen… Sed kial, bonvolu klarigi? De kie vi eksciis pri ecoj de la radio?

— Mi, profesoro, cheestis vian prelegon.

— Mi ankorau nenion faris kun ovoj!… Mi nur intencas!

— Dio vidas, rezultos, — subite konvinkite kaj sinceranime diris Rokk, — via radio estas tia fama, ke eblas ech elefantojn kreskigi, ne nur kokidojn.

— Jen kio, — diris Persikov, — chu vi ne estas zoologo? Chu ne? bedaurinde… vi estus tre kuragha eksperimentanto… Jes… tamen vi riskas… rezultigi fiaskon… kaj nur forprenas mian tempon…

— Ni redonos al vi la kamerojn. Kio do?

— Kiam?

— Jen kiam mi kovos la unuan parton.

— Kiel vi certece diras tion! Bone. Pankrat!

— Mi kunhavas la homojn, — diris Rokk, — kaj gardistaron…

Vespere la kabineto de Persikov orfighis… Malplenighis la tabloj. La homoj de Rokk forveturigis tri grandajn kamerojn, lasinte al la profesoro nur la unuan, malgrandan, de kiu li komencis la eksperimentojn.

Proksimighis julia krepusko, la grizo plenigis la instituton, fluis tra la koridoroj. En la kabineto audighis monotona pashado — tio Persikov, ne enshaltante la lumon, mezurumis la grandan chambron de la fenestro ghis la pordo… La stranga fakto: en tiu vespero neklarigeble splena humoro ekregis la homojn kaj bestojn, loghantajn en la instituto. La bufoj ial okazigis specife korpreman koncherton kaj kvakis minacplene kaj averte. Pankrat estis devigita kapti en la koridoroj la kolubron, kiu forrampis el sia kamero, kaj kiam li kaptis ghin, la kolubro havis tian aspekton, kvazau ghi estis forironta chien ajn nur por fughi.

Profundvespere audighis sonoro el la kabineto de Persikov. Pankrat aperis sur la sojlo. Kaj ekvidis strangan bildon: la sciencisto staris solece meze de la kabineto kaj rigardis al la tabloj. Pankrat tusetis kaj senmovighis.

— Jen, Pankrat, — diris Persikov kaj montris al la malplenighinta tablo.

Pankrat konsternighis. Al li shajnis en la krepusko, ke la okuloj de la profesoro estas postploraj. Tio estis tiel nekutime, tiel terure.

— Jes, ghuste, — ploreme respondis Pankrat kaj pensis: "Vi prefere krius kontrau mi!"

— Jen, — ripetis Persikov, kaj liaj lipoj ektremis same, kiel tiuj de infano, de kiu oni subite forprenis ties shatatan ludilon.

— Chu vi scias, kara Pankrat, — daurigis Persikov, forturnighante al la fenestro, — mia edzino ja, kiu forveturis antau dek kvin jaroj, shi eklaboris en operetteatro, sed nun shi mortis, evidentighis… Jen la okazintajo, Pankrat kara… Oni sendis leteron al mi…

La bufoj blekis plende, kaj la krepusko kovris la profesoron, jen ghi… nokto. Moskvo… ie iaj blankaj globoj post fenestroj lumighis… Pankrat, embarasita, malghojis, tenis pro la timo la manojn laulonge de la femuroj…

— Iru, Pankrat, — pene diris la profesoro kaj svingis per la mano, — iru dormi, kara, kolombeto, Pankrat.

Kaj venis nokto. Pankrat elkuris el la kabineto ial sur la piedfingroj, alkuris sian chambreton, disshovis chifonojn en la angulo, prenis elsub ili malpakitan botelon da rusa vodko kaj senforshire elsuchis preskau glason. Li manghetis panon kun salo, kaj liaj okuloj iom gajighis.

Profundvespere, jam che noktomezo, Pankrat, sidante nudpiede sur benko en la malabunde prilumita vestiblo, diris al la sendorma dejhoranta kaldrono, gratante la bruston sub la katuna chemizo:

— Prefere li mortigus, Dio vidas…

— Chu vere li ploris? — scivoleme demandadis la kaldrono.

— Dio… vid… — certigis Pankrat.

— La granda sciencisto, — konsentis la kaldrono, — kompreneble, rano ne anstatauos la edzinon.

— Neniel, — konsentis Pankrat.

Poste li pensis kaj aldonis:

— Mi mian edzinon volas aranghi chi tien… kial do shi sidu en la vilagho. Sed shi tiujn chi bestachojn neniel toleras…

— Certe, la abomenajho terurega, — konsentis la kaldrono.

El la kabineto de la sciencisto estis audeblaj neniuj sonoj. Ankau lumo mankis al ghi. Ne estis lumstrio sub la pordo.

Chapitro VIII

Okazintajho en sovhhozo

Sendube ne ekzistas pli bona periodo, krom matura augusto en, ekzemple, Smolenska gubernio. Somero de la jaro 1928 estis, kiel oni scias, belega, kun ghustatempaj pluvoj printempe, kun abunda varmega suno, kun bonega rikolto… Pomoj en la eksa bieno de Sheremetev estis maturighantaj… arbaroj verdis, flavkvadrate kushis kampoj… Homo ja plibonighas en sino de la naturo. Kaj Aleksandr Semjonovich impresus ne tiom malagrable, kiel en urbo. Kaj mava jako mankis al li. Lia vizagho kupre sunbrunighis, la katuna malbutonumita chemizo videbligis la bruston, kovritan per densega nigra hararo, la gamboj estis vestitaj en velshtofa pantalono. Kaj liaj okuloj trankvilighis kaj bonhumorighis. Aleksandr Semjonovich vigle malsuprenkuris desur perono kun kolonaro, al kiu estis alnajlita shildo sub stelo:

> SOVHHOZO "RUGHA RADIO" kaj direktis sin rekte al automobilo-kamioneto, alportinta tri nigrajn kamerojn kun gardistoj.

La tutan tagon Aleksandr Semjonovich klopodis kun siaj helpantoj, instalante la kamerojn en la eksa vintra ghardeno — orangherio de Sheremetev… Ghis vespero chio estis preta. Sub vitra plafono eklumis blanka duondiafana globo, oni muntis la kamerojn sur brikoj, kaj mekanikisto, alveturinta kun la kameroj, klakante kaj turnante per brilantaj shrauboj, enshaltis sur la asbesta planko en la nigraj kestoj rughan misteran radion.

Aleksandro Semjonovich klopodis, li mem ascendis shtupetaron, kontrolante dratojn.

Sekvatage revenis de la stacio la sama kamioneto kaj elkrachis tri kestojn el bonega glata tavolligno, chirkaugluita per etikedoj kaj blankaj sur nigra fono surskriboj: VORSICHT: EIER!! ATENTON: OVOJ!!

— Kial oni tiom malmulte alsendis? — miris Aleksandr Semjonovich, tamen tuje ekklopodis kaj komencis malpaki la ovojn. La malpakado okazis en la sama orangherio, kaj partoprenis en ghi: Aleksandr Semjonovich mem, lia ekstreme dika edzino Manja, unuokula eksa ghardenisto de eksa Sheremetev, sed nun servanta en la sovhhozo en unuversala posteno de gardisto, fusilisto, devigata loghi en la sovhhozo, kaj purigistino Dunja. Tio ne estis Moskvo, kaj chio havis tie pli simplan, familian kaj amikecan karakteron. Aleksandr Semjonovich ordonadis, karese rigardante al la kestoj, aspektantaj kiel solida kompakta donaco sub tenera sunsubira lumo de la supraj vitroj de la orangherio. La fusilisto, kies fusilo paceme dormetis che la pordo, rompadis per tenajlo stegojn kaj metalajn bendojn. Audighis krakado… Shutighis polvo. Aleksandr Semjonovich, klakante per la sandaloj, klopodis chirkau la kestoj.

— Bonvolu pli akurate, — diris li al la fusilisto. - Pli atente. Chu vi ne vidas — ovoj?..

— Normale, — raukis la provinca fuziliero, tenajlante, — tuj…

Tr-r-r… kaj shutighis polvo.

La ovoj estis pakitaj bonege: sub la ligna kovrilo estis tavolo da parafina papero, poste tiu da sorbpapero, sub ghi — densa tavolo da rabotajo, poste — segajoj, en kiuj vidighis blankaj kapetoj de ovoj.

— La eksterlanda pakajo, — karese diris Aleksandr Semjonovich, serchante en la segajoj, — ghi estas pli bona ol

la nia. Manja, pli akurate, vi frakasos ilin.

— Vi, Aleksandr Semjonovich, frenezighis, — respondis la edzino, — kvazau ja oro estas. Chu mi neniam vidis ovojn? Oj!… Kiaj grandaj!

— Eksterlando, — diris Aleksandr Semjonovich, elmetante la ovojn sur lignan tablon, — chu tio estas niaj kampulachaj ovoj… chiuj, vershajne, bramaputroj estas, diablo prenu! La germanaj…

— Klara afero, — subtenis la fusilisto, admirante la ovojn.

— Mi nur ne komprenas, kial ili estas malpuraj, — diris mediteme Aleksandr Semjonovich… — Manja, vi zorgu. Oni elmetu plu, sed mi iros telefoni.

Kaj Aleksandr Semjonovich ekiris al telefono en kontoron de la sovhhozo trans la korto.

Vespere en la kabineto de la zoologia instituto ekzumis telefono. Profesoro Persikov tauzis la harojn kaj aliris la aparaton.

— Nu? — demandis li.

— Tuj kun vi parolos provinco, — mallaute kun siblado respondis la auskultilo per virina vocho.

— Nu. Mi auskultas, — abomeneme demandis Persikov en la nigran bushon de la telefono… En tiu io ekklakis kaj poste dista vira vocho diris en la orelon maltrankvile:

— Chu lavi la ovojn, profesoro?

— Kio estas? Kio? Kion vi demandas? — incitighis Persikov, — de kie vi parolas?

— El Nikolskoje, Smolenska gubernio, — respondis la auskultilo.

— Mi nenion komprenas. Mi konas neniun Nikolskoje. Kiu estas?

— Rokk, — severe diris la auskultilo.

— Kiu Rokk? — Ha, jes… tio estas vi… do kion vi demandas?

— Chu lavi ilin?.. oni sendis al mi el eksterlando aron da kokinaj ovoj…

— Nu?

— Sed ili estas en ia kotacho…

— Vi miksas ion… Kiel ili povas esti en la «kotacho», lau via esprimo? Nu, certe, povas esti iomete… sterko algluighis… au io ankorau…

— Do, chu ne lavi?

— Certe, ne necesas… Chu vi jam intencas shargi la kamerojn per ovoj?

— Mi shargas. Jes, — respondis la auskultilo.

— Hm, — ironiis Persikov.

— Ghis, — shmacis la auskultilo kaj eksilentis.

"Gis", — malamege ripetis Persikov al privat-docento Ivanov, — kiel plachas al vi tiu ulo, Pjotr Stepanovich?

Ivanov ekridis.

— Chu tio estis li? Mi imagas, kion li bakos el tiuj ovoj.

— D…d…d… — ekparolis Persikov kolere, — vi imagu, Pjotr Stepanovich… nu, bone… tre eblas, ke al nukleoplasmo de kokina ovo la radio faros saman efikon, kiel al tiu de nudhautuloj. Tre eblas, ke kokoj elkovighos che li. Sed nek vi, nek mi povas diri, kiaj estos tiuj kokoj… eble, ili estos tute maltaugaj kokoj. Eble, ili mortos post du tagoj. Eble, ne licos manghi ilin! Kaj chu mi povas garantii, ke ili staros sur la piedoj. Eble, iliaj ostoj estos rompighemaj. - Persikov pasiighis kaj svingadis per la polmo, kalkulfleksante la fingrojn.

— Tute ghuste, — konsentis Ivanov.

— Chu vi povas garantii, Pjotr Stepanovich, ke ili donos idojn? Eble, tiu ulo bredos sterilajn kokojn. Kreskigos ilin hunde grandaj, sed poste oni atendu idaron de ili ghis la dua alveno de Kristo.

— Ne eblas garantii, — konsentis Ivanov.

— Kaj kia senceremonieco estas, — ekscitis sin mem Persikov, — kia vigleco! Kaj atentu, ke oni komisiis al mi ja instrukcii tiun friponon. - Persikov montris al la papero, alportita de Rokk (ghi kushachis sur la eksperimenta tablo) — …sed kiel mi instrukcios tiun profanulon, kiam mi mem nenion povas diri pri la demando.

— Sed chu ne eblis rifuzi? — demandis Ivanov.

Persikov puncighis, prenis la paperon kaj montris ghin al Ivanov. Tiu tralegis ghin kaj ironie ridetis.

— M-jes… — diris li signifoplene.

— Kaj atentu… Mi mian mendon atendas du monatojn, kaj nenia sciigo pri ghi estas. Sed al li oni momente ovojn sendis kaj ghenerale chiel kontribuas…

— Nenio rezultos che li, Vladimir Ipatjich. Kaj finighos chio simple per tio, ke oni redonos al vi la kamerojn.

— Se pli baldau estus, alie oni prokrastigas miajn eksperimentojn.

— Jes, tio estas malbone. Che mi chio estas preta.

— Chu vi skafandrojn ricevis?

— Jes, hodiau.

Persikov iom trankvilighis kaj viglighis.

— Aha… mi opinias, ni faru tiel. Pordon de la operaciejo ni hermetike fermu, sed la fenestron malfermu…

— Certe, — konsentis Ivanov.

— Chu tri kaskoj estas?

— Tri. Jes.

— Nu jen… Do, estos vi, mi kaj eblos iun el studentoj inviti. Ni donos al li trian kaskon.

— Eblas Grinmut'on.

— Chu li nun che vi laboras pri salamandroj?.. Hm… li taugas… kvankam, tamen, li printempe ne povis diri, kian strukturon havas naghveziko de Plethodontidae, — rankore rimarkis Persikov.

— Ne, li taugas… Li estas bona studento, — defendis Ivanov.

— Ni devos ne dormi unu nokton, — daurigis Persikov, — tamen jen kio, Pjotr Stepanovich, vi kontrolu gason, aliokaze diablo scias, tiujn iliajn kemiistojn. Alsendos iun achajhon.

— Ne, ne, — kaj Ivanov svingis per la manoj, — mi hierau jam provis. Necesas trakti ilin juste, Vladimir Ipatjich, la gaso estas bonega.

— Je kio vi provis?

— Je la vulgaraj bufoj. Kiam vi direktas gasfluon — ili momente mortas. Do, Vladimir Ipatjich, ni ankorau jen kion faru. Vi skribu peton al GPU por ke oni sendu al vi elektran revolveron.

— Sed mi ne scipovas uzi ghin…

— Tion mi faros, — respondis Ivanov, — ni che Klazjma pafadis per ghi, por sherci… tie unu gopouano loghis najbare kun mi… Bonega ajho. Kaj ekstreme simpla… Mortigas senbrue, je cent pashoj kaj momente. Ni pafadis al kornikoj… Lau mi, ech gaso ne estas bezonata.

— Hm… tio estas sprita ideo… Tre, — Persikov iris en la angulon, prenis la auskultilon kaj kvakis:

— Bonvolu doni al mi tiun… Lubjanka…

* * *

Tagoj estis ekstreme varmegaj. Super kampoj estis klare videble, kiel fluis diafana, grasa varmo. Sed noktoj estis mirindaj, iluziaj, verdaj. La luno lumis kaj tiom beligis la eksan bienon de Sheremetev, ke ne eblas esprimi. La palaco-sovhhozo, kvazau sukera, lumis, en la parko tremis ombroj, kaj la lagetoj ighis dukoloraj poduone — aleo da luna strio, sed alia duono — senfunda tenebro. En strioj de la luno eblis libere legi «Izvestija», krom la shaka fako, kompostita per petitliteroj. Sed dum tiaj noktoj neniu, kompreneble, legis «Izvestija»… Dunja, la purigistino, trafis en boskon malantau la sovhhozo, kaj ankau tien trafis pro

hazarda koincido la rufliphara shoforo de la trivita sovhhoza kamioneto. Kion ili faris tie — ne estas klare. Ili lokighis sub efemera ombro de ulmo, sur la sternita leda palto de la shoforo. En la kuirejo lumis lampeto, tie vespermanghis du legomghardenistoj, kaj sinjorino Rokk en blanka kapoto sidis en la kolona verando kaj revis, rigardante al la belulino luno.

Je la 10-a horo vespere, kiam silentighis sonoj en la vilagho Koncovka, situanta malantau la sovhhozo, la idilia pejzagho plenighis per charmaj teneraj sonoj de fluto. Ne eblas esprimi, kiom ghustalokaj estis ili super la boskoj kaj eksaj kolonoj de la Sheremetev-palaco. La fragila Liza el "Pika Damo" miksis en dueto sian vochon kun tiu de la pasia Polina kaj suprenighis en la lunan alton kiel fantomo de la malnova, tamen senchese kara, ghislarme ravanta reghimo.

— Estingighas… Estingighas… — fajfis, trilante kaj ghemante, la fluto.

La boskoj svenis, kaj Dunja, kovarda, kiel arbara nimfo, auskultis, alpreminte la vangon al la stopla, rufa kaj brava vango de la shoforo.

— Bone li ja fajfas, hunda ido, — diris la shoforo, chirkauprenante la talion de Dunja per la forta brako.

Flutis mem estro de la sovhhozo Aleksandr Semjonovich Rokk, kaj flutis li, necesas aprezi lin, bonege. La kauzo estas tiu, ke iam fluto estis specialeco de Aleksandr Semjonovich. Ghis la jaro 1917 li servis en la fama koncerta ensemblo de la majstro Petuhhov chiuvespere pleniginta per charmaj sonoj la promenhalon de la komforta kinematografejo "Sorchaj revoj" en urbo Odeso. Sed la granda 1917-a jaro, rompinta karieron de multaj homoj, ekgvidis lau la novaj vojoj ankau Aleksandron Semjonovich'on. Li forlasis la "Sorchaj revoj" kaj la polvan stelplenan atlason en la

promenhalo kaj mergis sin en la marmezon de la milito kaj revolucio, anstatauinte la fluton per mortiga pistolo. Oni longe jhetadis lin tra la ondoj, plurfoje surbordigante jen en Krimeo, jen en Moskvo, jen en Turkestano, jen ech en Vladivostoko. Estis bezonata ghuste la revolucio por plej klare evidentigi Aleksandron Semjonovich'on. Evidentighis, ke tiu homo estas sendube granda, kaj, certe, ne decas por li sidi en la promen-halo de «Revoj». Ne detaligante longe, ni diru, ke la lasta 1927-a kaj komenco de la jaro 28-a trovis lin en Turkestano, kie li, unue, redaktis ampleksan politika-literaturan jhurnalon, kaj krome, kiel loka membro de la supera komunum-mastruma komisiono, famighis pro siaj mirindaj laboroj por irigacio de la Turkestana regiono. En la jaro 1928 Rokk venis en Moskvon kaj ricevis tute justan ripozon. La supera komisiono de tiu organizo, kies membrokarton honore portadis en la posho la province malnovmoda homo, aprezis lin kaj promociis lin al la posteno trankvila kaj honora. Ve! Ve! Por plago de la respubliko, la verva menso de Aleksandr Semjonovich ne estingighis, en Moskvo Rokk renkontis la malkovron de Persikov, kaj en la numerchambraro "Rugha Parizo" sur la Tverskaja-strato naskighis che Aleksandr Semjonovich ideo, kiel pere de la radio de Persikov restarigi kokojn en la respubliko dum monato. Kremlo akceptis Aleksandron Semjonovich'on, Kremlo konsentis kun li, kaj Rokk venis kun la dika papero al la strangulo zoologo.

La koncerto super la vitraj akvoj kaj la boskoj kaj parkoj jam estis finighanta, kiam subite okazis io, kio chesigis ghin antautempe. Ghuste en vilagho Koncovka hundoj, kiuj en tiu tempo jam devus dormi, subite levis neelteneblan bojadon, kiu iom post iom transformighis je komuna turmentiga hojlado. La hojlo, vastighante, flugis super la kampoj, kaj al ghi subite reehis kraka milionvocha koncerto de ranoj en la lagetoj. Chio chi estis tiom terura, ke shajnis por momento, kvazau estingighis la mistera sorcha nokto.

Aleksandr Semjonovich lasis la fluton kaj eliris en la verandon.

— Manja. Chu vi audas? Jen malbenitaj hundoj… Kial ili, lau vi, frenezighis?

— De kie mi scias? — respondis Manja, rigardante al la luno.

— Iru ni, Manjo, rigardi al la ovetoj, — proponis Aleksandr Semjonovich.

— Dio vidas, Aleksandr Semjonovich, vi tute frenezighis pro viaj ovoj kaj kokoj. Ripozu iomete!

— Ne, Manjo, ni iru.

En la orangherio lumis la brila globo. Venis ankau Dunja kun la ardanta vizagho kaj brilantaj okuloj. Aleksandr Semjonovich tenere malkovris la kontrolajn vitrojn, kaj chiuj komencis rigardi internen de la kameroj. Sur la blanka asbesta planko kushis en rektaj vicoj la kovritaj per makuletoj helrughaj ovoj, en la kameroj estis silente… kaj supre la globo de 15 000 kandeloj mallaute siblis…

— Eh, elkovos mi kokidojn! — entuziasme diris Aleksandr Semjonovich, rigardante jen de la flankoj tra kontrolaj fendoj, jen desupre, tra larghaj ventolaj aperturoj, — vi ekvidos… Kio? Chu mi ne elkovos?

— Chu vi scias, Aleksandr Semjonovich, — diris Dunja, ridetante, — kampuloj en Koncovka parolis, ke vi estas antikristo. Onidire, viaj ovoj estas diablaj. Estas peke elkovi pere de mashino. Oni volis mortigi vin.

Aleksandr Semjonovich ektremis kaj turnighis al la edzino. Lia vizagho flavighis.

— Nu, kion diri? Jen la popolo! Nu kion vi faros kun tia popolo? Ha! Manjo, necesas aranghi kunvenon por ili… Morgau mi invitos el la urbo funkciulojn. Mi mem parolos kun ili. Necesas ghenerale ankorau labori chi tie… Ja tio estas ia ursa angulo...

— Malkleruloj, — diris la fusilisto, kushinta sur sia militpalto che la pordo de la orangherio.

La sekva tago estis markita per strangegaj kaj neklarigeblaj eventoj. Matene, che la unua brilo de la suno, la boskoj, kiuj kutime salutis la lumilon per senchesa kaj lautega chirpado de birdoj, nun renkontis ghin per plena silento. Tio estis rimarkita de absolute chiuj. Kvazau antau tempesto. Sed neniu tempesto estis aperonta. Onidiroj en la sovhhozo ekhavis strangan kaj dusencan por Aleksandr Semjonovich nuancon, precipe pro tio, ke lau rakonto de onklo kun la kromnomo Kapra Kropo, fama provokulo kaj saghulo el Koncovka, oni eksciis, ke kvazau chiuj birdoj kunvenis are kaj che matenigho forflugis ien el Sheremetevo, al nordo, kio estis simple stulte. Aleksandr Semjonovich tre afliktighis kaj tutan tagon elspezis por telefonatingi la komitaton en Grachovka. Oni promesis sendi de tie post du tagoj oratorojn kun du temoj — internacia situacio kaj demando pri «Bonkoko».

La vespero ankau estis ne sen surprizoj. Se matene silentighis la boskoj, montrinte tute evidente, kiom suspektinde malagrabla estas sensoneco inter arboj, se tagmeze malaperis ien paseroj desur la sovhhoza korto, vespere senbruighis la lageto en Sheremetevka. Tio estis precipe mirinde, char en chiuj chirkauajoj je 40 verstoj estis bone konata fama kvakado de la sheremetevaj ranoj. Sed nun ili kvazau mortis. Neniu vocho audighis de la lageto, kaj karekso hirtis senmove. Necesas konfesi, ke Aleksandr Semjonovich definitive afliktighis. Pri tiuj eventoj oni

komencis trakti kaj trakti plej malagrable, tio estas post la dorso de Aleksandr Semjonovich.

— Efektive, tio estas strange, — diris Aleksandr Semjonovich al la edzino dum la tagmangho, — mi ne povas kompreni, por kio tiuj birdoj bezonis forflugi?

— De kie mi scias? — respondis Manja. - Eble, pro via radio?

— Nu vi, Manja, estas simple stultulino, — respondis Aleksandr Semjonovich, jhetinte la kuleron, — vi traktas samkiel la kampulachoj. Kial pro la radio?

— Mi ne scias. Lasu min en paco.

Vespere okazis tria surprizo — denove ekhurlis la hundoj en Koncovka, kaj kiel ja! Super la lunkovritaj kampoj pendis senchesa ululo, malicaj makabraj hojloj.

Iom rekompencis sin Aleksandr Semjonovich ankorau per unu surprizo, sed jam agrabla, nome en la orangherio. En la kameroj ekaudighis senchesa frapado en la rughaj ovoj. Toki… toki… toki… toki… oni frapis jen en unu, jen en la alia, jen en la tria ovo.

La frapado en la ovoj estis triumfa por Aleksandr Semjonovich. Tuje estis forgesitaj la strangaj eventoj en la bosko kaj en la lageto. Chiuj kunvenis en la orangherio: kaj Manja, kaj Dunja, kaj la gardisto, kaj la fusilisto, lasinta la fusilon che la pordo.

— Nu kion? Kion vi diros? — triumfe demandadis Aleksandr Semjonovich, chiuj scivoleme klinis la orelojn al la pordetoj de la unua kamero, — jen ili frapas per la bekoj, kokidetoj, — daurigis ghojradiante Aleksandr Semjonovich. - Chu mi ne elkovos la kokidetojn? Ne, miaj karaj. - Kaj pro superpremo de la sentoj li frapis la shultron de la fusilisto. - Mi elkovos

tiajn, ke vi ekmiros. Nun rigardu atentege, — severe suplementis li. - Tuje post kiam ili komencos elkovighi, sciigu min.

— Bone, — hore respondis la gardisto, Dunja kaj la fusilisto.

Taki… taki… taki… eferveskis jen en unu, jen en la alia ovo de la unua kamero. Efektive, la bildo de cheokule naskighanta nova vivo en maldika rebrilanta shelo estis tiom interesa, ke la tuta kompanio ankorau longe sidis sur renversitaj malplenaj kestoj, observante, kiel en la mistera trembrilanta lumo maturighis la karmezinaj ovoj. Chiuj disiris por dormi sufiche malfrue, kiam super la sovhhozo kaj chirkauajoj disfluis verdeta nokto. Ghi estis enigma kaj, direble, terura, char ghian plenan silenton rompadis ofte komencighanta senkauza korprema kaj lugubra hurlo de la hundoj en Koncovka. Kial frenezighis la malbenitaj hundoj, estas absolute malklare.

Matene Aleksandron Semjonovich'on atendis malagrablajho. La fusilisto estis ekstreme konfuzita, li alpremadis la manojn al la koro, jhuradis per dia nomo, ke li ne dormis, sed nenion rimarkis.

— Estas malklara afero, — certigis la fusilisto, — mi ne kulpas pri tio, kamarado Rokk.

— Dankon al vi, mi dankas vin tutanime, — riprochegis lin Aleksandr Semjonovich, — kion vi, kamarado, pensas? Por kio oni sendis vin? Por rigardi. Do diru, kien ili malaperis? Ja ili elkovighis! Do, ili forkuris. Sekve, vi la pordon lasis malfermita kaj mem foriris. Trovu al mi la kokidojn!

— Nenien mi foriris. Chu mi ne scipovas mian aferon, — finfine ofendighis la fuziliero, — kial vi vane riprochas al mi, kamarado Rokk!

— Kien do ili malaperis?

— Sed kial mi sciu tion, — ekkoleris definitive la fusilisto, — chu mi povas gardi ilin? Mi por kio servas? Por rigardi, ke neniu forshtelu la kamerojn, kaj mi ja plenumas mian devon. Jen la kameroj. Sed kaptadi viajn kokidojn mi ne devas lauleghe. Neniu scias, kiaj kokidoj che vi elkovighos, eble, oni ne sukcesos postatingi ilin ech per biciklo!

Aleksandr Semjonovich iom sobrighis, murmuris ankorau ion kaj trafis en la staton de mirego. La evento efektive estis stranga. En la unua kamero, kiun oni shargis antau chiuj, du ovoj, situantaj che la radiko de la radio, estis rompitaj. Kaj unu el ili ech forrulighis flanken. La shelo kushis sur la asbesta planko, sub la radio.

— Diablo scias, — murmuris Aleksandr Semjonovich, — la fenestroj estas fermitaj, ili ja ne forflugis tra la tegmento!

Li suprentiris la kapon kaj rigardis tien, kie en la vitra framo de la tegmento estis kelkaj larghaj truoj.

— Kion vi diras, Aleksandr Semjonovich, — tre ekmiris Dunja, — chu kokidoj povas flugi? Ili estas ie chi tie… chip… chip… chip… — shi komencis krii kaj observi angulojn de la orangherio, kie staris polvokovritaj florpotoj, iaj tabuloj kaj fatraso. Sed neniuj kokidoj reehhis.

La tuta etato du horojn kuradis tra la korto de la sovhhozo, serchante la lertajn kokidojn, sed nenie trovis ion. La tago trapasis en ekstrema ekscitigho. La gardistaro de la kameroj estis pliigita pere de la gardisto, al kiu oni donis severegan ordonon: post chiu kvaronhoro rigardi la kontroltruojn de la kameroj kaj che neceso tuje voki Aleksandr'on Semjonovich'on. La fusilisto sidis, kuntirinte ia brovojn, che la pordo, tenante la fusilon inter ta genuoj. Aleksandr Semjonovich tiom klopodis, ke tagmanghis nur je la dua

horo posttagmeze. Post la tagmangho li dormis dum horo en friska ombro sur eksa divano de Sheremetev, sattrinkis sovhozan sekpanan kvason, vizitis la orangherion kaj konvinkighis, ke nun tie chio estas plenorde. La maljunulo — gardisto kushis ventre sur bastmato kaj, palpebrumante, rigardis en la kontroltruon de la unua kamero. La fusilisto maldormis, ne forirante de la pordo.

Sed estis ankau la novajhoj: ovoj en la tria kamero, shargitaj post chiuj, komencis iel shmaceti kaj klaketi, kvazau en ties interno iu plorghemadis.

— Ho, maturighas, — diris Aleksandr Semjonovich, — jen ili maturighas, nun mi vidas. Chu vi vidis? — li turnis sin al la gardisto…

— Jes, la afero estas rimarkinda, — respondis tiu, balancante la kapon kaj per absolute dusenca tono.

Aleksandr Semjonovich sidis iomete che la kameroj, sed neniu elkovighis en lia cheesto, li elkaurighis, malstrechis la piedojn kaj anoncis, ke li nenien foriras el la bieno, sed nur iros al la lageto por naghi kaj ke oni voku lin senprokraste che neceso. Li kuris la palacon, kie en la dormejo staris du mallarghaj risortaj litoj kun chifita littolajo kaj sur la planko estis shutita aro da verdaj pomoj kaj montetoj da milio, preparita por la estontaj kovitaroj, armighis per vila vishtuko kaj, pensinte, kunprenis ankau la fluton por en ripozo ludi super akva glatajho. Li vigle elkuris el la palaco, trais la korton de la sovhhozo kaj lau salika aleeto direktis sin al la lageto. Vigle iris Rokk, svingante per la vishtuko kaj tenante la fluton subbrake. La chielo elvershadis varmegon tra la salikoj, kaj la korpo doloretis kaj aspiris la akvon. Dekstre de Rokk komencighis lapdensejo, en kiun li krachis preterirante, Kaj tuje en la profundo de la abundfolia senordo audighis susurado, kvazau iu ektrenis trabon.

Eksentinte momentan malagrablan korsvenon, Aleksandr Semjonovich turnis la kapon al la densejo kaj rigardis mire. La lageto jam dum du tagoj reehhis per neniaj sonoj. La susurado malaperis, super la lapoj vidighis alloge la spegulo de la lageto kaj griza tegmento de banejo. Kelkaj libeloj flirtis antau Aleksandr Semjonovich. Li jam intencis direkti sin al trabajho, sed subite la susurado en la verdajho ripetighis kaj ghin kompletigis mallonga fajfado, kvazau elfluetis lubrikajho kaj vaporo el lokomotivo. Aleksandr Semjonovich strechis la atenton kaj komencis fiksrigardi en densan muron de la herbacha kreskejo.

— Aleksandr Semjonovich, — audighis tiumomente vocho de la edzino de Rokk, kaj shia blanka bluzo vidighis, malaperis, sed denove vidighis en frambejo. - Atendu, mi ankau iros banighi.

La edzino rapidis al la lageto, sed Aleksandr Semjonovich nenion respondis al shi, tute absorbita de la lapoj. Grizeta kaj olivkolora trabo komencis levighi el ties densejo, kreskante antau la okuloj. Iaj malsekaj flavetaj makuloj, kiel shajnis al Aleksandr Semjonovich, denskovris la trabon. Ghi komencis pliilongighi, fleksighante kaj movighante, kaj longighis tiom alte, ke superis la malaltan kurban salikon… Poste supro de la trabo duonrompighis, klinighis iomete, kaj super Aleksandr Semjonovich rezultis io simila lau la alteco moskvan lanternan foston. Sed tiu io estis trioble pli dika ol la fosto kaj multe pli bela dank' al skvama tatuo. Nenion ankorau komprenante, sed jam stuporante, Aleksandr Sernjonovich rigardis al la supro de la terura fosto, kaj lia koro por kelkaj sekundoj chesigis la pulsadon. Al li shajnis, ke kvazau subite ekfrostis en la augusta tago, kaj antau la okuloj ighis tiom mallume, kvazau li rigardis al la suno tra somera pantalono.

Sur la supro de la trabo evidentighis kapo. Ghi estis platigita, akrapinta kaj ornamita per flava ronda makulo sur la olivkolora fono. Senpalpebraj, apertaj glaciaj kaj stretaj okuloj situis en la tegmento de la kapo, kaj en tiuj okuloj trembrilis tute senprecedenca malico. La kapo faris tian movon, kvazau bekis la aeron, la tuta fosto entirighis inter la lapoj, kaj nur solaj okuloj restis kaj fikse rigardis al Aleksandr Semjonovich. Tiu, kovrita per tenaca shvito, prononcis kvar vortojn, tute maltaugajn kaj kauzitajn de la freneziga timo. Tiom bonaj ja estis tiuj okuloj inter la folioj. - Kia ja sherco estas… — Poste li rememoris, ke fakiroj… jes… jes… Hindio… plektita korbo kaj bildeto… Oni psilas.

La kapo denove saltlevighis, kaj la korpo ankau eltirighis. Aleksandr Semjonovich aligis la fluton al la lipoj, rauke siblis kaj ekludis, chiusekunde anhelante, valson el "Eugenij Onegin". La okuloj en la verdajho tuje ekflagris per necedema malamego al tiu opero.

— Chu vi frenezighis, ke ludas en la varmego? — audighis gaja vocho de Manja, kaj ie dekstre per la okulrando Aleksandr Semjonovich kaptis blankan makulon.

Poste strida akutkrio trais la tutan sovhhozon, disvastighis kaj suprenflugis, kaj la valso ighis saltanta kvazau kun rompita gambo. La kapo el la verdajho saltis antauen, ghiaj okuloj forlasis Aleksandr'on Semjonovich'on, indulginte lian animon. La serpento proksimume dekkvinarshin-longa kaj homdika, kiel risorto, elsaltis el la laparo. Polvonubo levighis super la aleo, kaj la valso chesis. La serpento jhetis sin preter la estro de la sovhozo rekte tien, kie estis la blanka bluzo sur la aleo. Rokk vidis tute klare: Manja ighis flava-blanka, kaj shiaj longaj haroj, kvazau drataj, levighis je duonarshino super la kapo. La serpento antau la okuloj de Rokk, malferminte por momento la bushegon, el kiu elighis io simila al forko, kaptis per la dentoj la shultron de Manja,

falsidighanta en la polvon, tiel, ke suprentiris shin je arshino de la tero. Tiam Manja ripetis la akutan antaumortan krion. La serpento spiralis kiel kvin-klaft-longa shraubo, ghia vosto levis polvokirlon, kaj ghi komen-cis premi Manja'n. Tiu ne plu audigis ech unu sonon, kaj Rokk nur audis, kiel rompighis shiaj ostoj. Alten super la tero levighis la kapo de Manja, tenere alpremighinte al la vango de la serpento. El la busho de Manja shprucis sango, falis la rompita brako kaj elsub ties ungoj shprucis fontanetoj da sango. Poste la serpento, elartikiginte la makzelojn, malfermis la bushegon kaj tuje surmetis sian kapon sur tiun de Manja kaj komencis trashovighi sur ghin, kvazau ganto sur la fingron. De la serpento radiis chirkaue tiom varmega spiro, ke ghi tushis ankau la vizaghon de Rokk, kaj ghia vosto preskau forbalais lin de la vojo el la koroda polvo. Jen post tio Rokk grizharighis. Komence la maldekstra, poste la dekstra duono de lia nigra, kvazau boto, kapo kovrighis per arghento. En la morta angoro li finfine forshiris sin de la vojo kaj, nenion kaj neniun vidante, plenigante la chirkauajojn per sovagha krio, ekkuris...

Chapitro IX

La viva kacho

Shchukin, agento de la shtata politika departemento en la stacio Dugino estis tre kuragha homo. Li mediteme diris al sia kamarado, la rufa Polajtis:

— Nu, ni iru. Chu? Donu la motorciklon. - Poste li silentis kaj suplementis, turnante sin al homo, sidanta sur benko: — Metu la fluton.

Sed la grizhara tremanta homo sur la benko en la ejo de la Dugina GPU, ne metis la fluton, sed ekploris kaj ekmughis. Tiam Shchukin kaj Polajtis komprenis, ke necesas eligi la fluton. La fingroj algluighis al ghi. Shchukin, karakterizata de grandega, preskau cirka forto, komencis defleksi la fingron post la fingro kaj defleksis chiujn. Tiam oni metis la fluton sur tablon.

Tio estis en frua sunplena mateno de sekva post la morto de Manja tago.

— Vi veturu kun ni, — diris Shchukin, turnante sin al Aleksandr Semjonovich, — montru al ni, kie kaj kio… — Sed Rokk teruriĝite formovighis de li kaj shirmis sin per la manoj, kiel pro makabra bildo.

— Necesas montri, — severe suplementis Polajtis.

— Ne, lasu lin. Chu vi ne vidas, la homo estas en nenormala stato.

— Forsendu min en Moskvon, — plorante, petis Aleksandr Semjonovich.

— Chu vi tute ne revenos en la sovhhozon?

Sed Rokk anstatau respondo denove shirmis sin per la manoj, kaj la teruro ekfluis el liaj okuloj.

— Nu, bone, — decidis Shchukin, — tio efektive estas super via forto… Mi vidas. Baldau startos la kuriera trajno, veturu do per ghi.

Poste inter Shchukin kaj Polajtis, dum la stacia pedelo trinkigis per akvo Aleksandr'on Semenovich'on kaj tiu dentoklakis je blua brechetita krucho, okazis konsiligho. Polajtis opiniis, ke ghenerale nenio simila estis, kaj Rokk simple estas alienulo kaj havis teruran halucinon. Sed Shchukin inklinis al la ideo, ke el urbo Grachovka, kie nun gastrolis cirko, forrampis boao-konstriktoro. Audinte ilian hezitan susuradon, Rokk duone ekstaris. Li iom rekonsciighis kaj diris, etendante la manojn, kvazau la biblia profeto:

— Auskultu min. Auskultu. Kial vi ne kredas? Ghi estis. Kie do estas mia edzino?

Shchukin ighis silentema kaj serioza kaj tuje sendis al Grachovka ian telegramon. Tria agento, lau la ordono de Shchukin, komencis konstante apudi Aleksandr'on Semjonovich'on kaj devis akompani lin en Moskvon. Shchukin kaj Polajtis komencis preparadon al la ekspedicio. Ili havis nur unu elektran revolveron, sed tio estis jam bona defendilo. Kvindeksharga modelo de la 27-a jaro, la fiero de la franca tekniko por proksima interbatalo, ghi pafis nur je cent pashoj, sed formis elektrokampon kun dumetra diametro kaj en tiu kampo mortigis momente chion vivantan. Mispafi estis tre malfacile. Shchukin surmetis la brilantan elektran ludilon kaj Polajtis la ordinaran 25-shargan zonan mitraleton, prenis shargilojn, kaj sur unu motorciklo, tra la matena roso kaj frisko ili ekveturis lau la

shoseo al la sovhozo. La motorciklo traveturis 20 verstojn, disigantajn la stacion de la sovhhozo, dum kvaronhoro (Rokk iris la tutan nokton, ofte kashante sin en paroksismoj de morta teruro en apudvoja herbo), kaj kiam la suno komencis forte varmigi, sur monteto, sub kiu serpentumis rivereto Topj, aperis la sukera palaco kun kolonoj en la verdajoj. Morta silento chirkauis ghin. Apud la sovhhozo la agentoj devancis kampulon sur chevala sharghveturilo. Tiu trenighis malhaste, sharghita per iuj sakoj, kaj baldau restis malantaue. La motorciklo traveturis ponton, kaj Polajtis sonigis signalkornon por elvoki iun. Sed neniu ie reehhis ekskluzive la malproksimajn frenezighintajn hundojn en Koncovka. La motorciklo, malakcelante la kuradon, atingis la pordegon kun verdighintaj leonoj. La polvokovritaj agentoj, en flavaj gamashoj, desaltis, alligis la mashinon per cheno kun seruro al framo de la krado kaj eniris la korton. Silento konsternis ilin. - Hej, kiu estas chi tie? — alvokis Shchukin laute.

Sed neniu reehhis al lia baso. La agentoj chirkauiris la korton, chiam pli kaj pli mirante. Polajtis malserenighis. Shchukin komencis rigardi serioze, chiam pli kuntirante la helajn brovojn. Ili enrigardis tra!a fermita fenestro en la kuirejon kaj ekvidis, ke tie neniu estas, sed la tuta planko estas shutita per blankaj pecoj da manghilaro.

— Vidu, io efektive okazis al ili, Mi nun konvinkighas. La katastrofo, — diris Polajtis.

— Hej, kiu estas tie! Hej! — kriadis Shchukin, sed nur ehho respondis al li sub volbo de la kuirejo.

— Diablo scias! — grumblis Shchukin. - Ghi ja ne povis forvori ilin chiujn momente. Au ili diskuris. Ni iru en la domon.

Pordo en la palaco kun kolonara verando estis larghe malfermita, kaj ghi estis tute senhoma. La agentoj trairis ech en la atikon, frapis kaj malfermis chiujn pordojn, sed absolute senrezulte, kaj tra la senhoma perono denove eliris sur la korton.

— Ni chirkauiru. Al la orangherioj, — ordonis Shchukin, — ni chion traserchu, kaj poste eblos telefoni.

Lau la brika vojeto la agentoj trairis, preterante florbedojn, al malantaua korto, transiris ghin kaj ekvidis la brilantajn vitrojn de la orangherio.

— Atenton, — rimarkis flustre Shchukin kaj malbukis la revolveron desur la zono. Polajtis strechighis kaj demetis la mitraleton. Stranga kaj tre lauta sono audighis en la orangherio kaj ie post ghi. Similis, ke kvazau ie siblas lokomotivo. Zau-zau… zau-zau… s-s-s-s-s… — siblis la orangherio.

— Nu, akurate, — flustris Shchukin kaj, penante ne klaki per la kalkanumoj, la agentoj proksimighis al la vitroj kaj enrigardis la orangherion.

Tuje Polajtis malantauenighis, kaj lia vizagho ighis pala. Shchukin malfermis la bushon kaj stuporis kun la revolvero en la mano.

La tuta orangherio vivis kvazau vermoplena kacho. Volvighante je buloj, siblante kaj malvolvighante, palpserchante kaj balancante la kapojn, sur la planko de la orangherio rampis gigantaj serpentoj. Frakasita shelo kushis sur la planko kaj kraketis sub iliaj korpoj. Supre pale lumis elektra globo de potenca lumintenso, kaj pro tio la tuta interno de la orangherio estis prilumata per stranga kinematografia lumo. Sur la planko staris tri malhelaj, similaj al la fotografiaj, grandegaj kestoj, du el ili, formovitaj kaj

malrektighintaj, estingighis, sed en la tria lumis malgranda karmezina makulo. Serpentoj de chiaj dimensioj rampis lau la dratoj, levighis sur framojn de la fenestroj, elrampis tra la tegmentaj aperturoj. Sur la elektra globo mem pendis absolute nigra, makulkovrita serpento de plur-arshina longo, kaj ghia kapo balancighis che la globo, kvazau pendolo. Iuj tintiletoj klakis tra la siblado, el la orangherio odorachis per stranga putra kvazau shlima odoro. Kaj ankorau la agentoj apenau rimarkis arojn da blankaj ovoj, kushantaj en polvoplenaj anguloj, kaj strangan gigantan longagamban birdon, kushantan senmove che la kameroj, kaj kadavron de homo en griza vesto che la pordo, apud fusilo.

— Retroen, — kriis Shchukin kaj komencis retirighi, per la maldekstra mano pushante Polajtis'on kaj per la dekstra levante la revolveron. Li sukcesis pafi chirkau nau fojojn, siblante kaj eljhetante apud la orangherio verdetan fulmon. La sonoj multe pliintensighis, kaj responde al la pafado de Shchukin la tuta orangherio furioze ekmovighis, kaj la platecaj kapoj plenigis chiujn truojn. La tuta sovhozo tuje plenighis je fulmotondro, trembrilanta sur muroj. Chahh-chah-chahh-tahh — pafadis Polajtis, retromovighante. Stranga kvarpieda susurado audighis post la dorso, kaj Polajtis subite terure ekkriis, falinte surdorsen. Besto sur reverskurbaj gamboj, brunaverda, kun grandega akrapinta muzelo, kun krestaspekta vosto, simila al giganta lacerto, elkuris elpost angulo de remizo kaj, furioze formordinte la gambon de Polajtis, faligis lin surteren.

— Helpu, — kriis Polajtis, kaj tuje lia maldekstra brako trafis en la bushegon kaj krakis, li, vane penante levi la dekstran, ektrenis la revolveron sur la tero. Shchukin retrorigardis kaj perpleksighis. Li sukcesis foje pafi, sed grave pretercelis, char timis mortigi la kamaradon. Duan fojon li pafis direkten al la orangherio, char de tie inter malgrandaj serpentaj kapoj elshovighis unu giganta, olivkolra, kaj la korpo saltis rekte al

li. Per tiu pafo li mortigis la gigantan serpenton kaj denove saltante kaj turnighante chirkau Polajtis, jam duonmorta en la bushego de la krokodilo, serchis lokon, al kiu li povus pafi por mortigi la monstran bestachon, ne tushante la agenton. Finfine li sukcesis tion. El la elektrorevolvero pafsonis dufoje, priluminte chion chirkaue per verdeta lumo, kaj la krokodilo, saltinte, etendighis, rigidighinte, kaj ellasis Polajtis'on. El ties maniko kaj busho fluis la sango, kaj li, apogighante sur la sendefekta dekstra mano, trenis la rompitan maldekstran gambon. Liaj okuloj estis estingighantaj.

— Shchukin… forkuru, — elraukis li, plorghemante.

Shchukin pafis kelkfoje direkten al la orangherio, kaj en tiu elfalis pluraj vitroj. Sed giganta risorto, olivkolora kaj fleksema, elsaltis malantaue el teretagha fenestro, transglitis la korton, okupinte ghin plene per la kvihklafta korpo, kaj momente chirkauvolvis la gambojn de Shchukin. Li falis malsupren sur la teron, kaj la brilanta revolvero forfalis flanken. Shchukin kriis lautege, poste asfiksiighis, poste la serpentringoj tute kovris lin, krom la kapo. La ringo glitis unufojon lau la kapo, skalpante ghin, kaj tiu kapo krevis. En la sovhhozo oni ne plu audis ech unu pafon. Chion kovris siblanta, obsedanta sono. Kaj responde al ghi el malproksimo vento alportis el Koncovka hurladon, sed nun jam ne eblis kompreni kies hurlado estis, chu la hunda au la homa.

Chapitro X

Katastrofo

En la nokta redaktejo de la jhurrialo «Izvestija» intense lumis globoj, kaj dika eldon-redaktoro sur plumba tablo paghigis duan kolumnon kun telegramoj "Tra Unio de Respublikoj". Unu presprovajho trafis sub liajn okulojn, li atente legis ghin tra nazumo kaj ekridegis, kunvokis korektistojn el la korektejo kaj paghformiston kaj montris al chiuj tiun pres-provajhon. Sur mallargha peceto da malseka papero estis presite:

"Grachovka, Smolenska gubernio. En la distrikto aperis kokino chevale granda kaj piedbatas, kiel chevalo. Anstatau vosto ghi havas burghajn damajn plumojn".

La kompostistoj ege ridegis.

— Siatempe, — diris la eldon-redaktoro, kontente ridante, — kiam mi laboris che Vanja Sitin en "Rusa Vorto", oni drinkadis ghis apero de elefantoj. Tio estas vero. Sed nun do ghis la strutoj.

La kompostistoj ridegis.

— Sed ja estas ghuste, la struto, — diris la paghformisto, — do, chu meti, Ivan Vonifatjevich?

— Chu vi frenezighis? — respondis la eldon-redaktoro, — mi miras, kiel preterlasis la sekretario, tio ja estas simple ebria telegramo.

— Oni festenis, efektive, — konsentis la kompostistoj, kaj la paghformisto forprenis desur la tablo la komunikajhon pri la struto.

Tial «Izvestija» aperis sekvatage, entenante, kiel kutime, amason da interesa materialo, sed sen ajnaj mencioj pri la struto en Grachovka. Privat-docento Ivanov, akurate leganta «Izvestija», kunmetis la folion en sia kabineto, oscedinte, diris: "Nenio interesa", kaj komencis surmeti blankan kitelon. Post ioma tempo en lia kabineto ekbrulis bruliloj kaj ekkvakis ranoj. En la kabineto de Profesoro Persikov estis tumulto. La timigita Pankrat staris kaj tenis la manojn laulonge de la femuroj.

— Komprenis… plenumotas, — diris li.

Persikov enmanigis al li vakssigelitan pakajhon, dirante:

— Veturu rekte al la fako de bestbredado, al ties estro Ptahha kaj diru al li sincere, ke li estas porko. Diru, ke mi, Profesoro Persikov, ghuste tiel diris. Kaj fordonu al li la pakajhon.

"Fia afero…" — pensis pala Pankrat kaj foriris kun la pakajho.

Persikov furiozis.

— Tio estas diablo scias kio, — bojis li, pashante tra la kabineto kaj frotante la manojn en la gantoj, — tio estas senprecedenca mokago kontrau mi kaj zoologio. Oni alportas tiujn malbenitajn kokinajn ovojn are, sed mi dum du monatoj ne povas ricevi la bezonatan. Kvazau estas malproksime kiel ghis Ameriko! La eterna konfuzo, eterna senordo, — li komencis kalkuli per la fingroj, — kaptado… nu, dek tagojn maksimume, nu, bone — dek kvin… nu, bone, dudek kaj transflugo du tagojn, el Londono al Berlino tagon… El Berlino al ni ses horojn… ia neesprimebla senordo…

Li furioze atakis la telefonon kaj komencis ien signali.

En lia kabineto estis chio preta por iuj misteraj kaj dangheregaj eksperimentoj, kushis strie tranchita papero por hermetikigo de pordoj, kushis skafandraj kapujoj kun spirtubetoj kaj pluraj balonoj, brilantaj kvazau hidrargo, kun etikedoj "Dobrohhim",[9] "ne tushi" kaj desegnoj de kranio kun krucitaj ostoj.

Estis bezonataj minimume tri horoj por ke la profesoro trankvilighu kaj komencu malgravajn laborojn. Ghuste tiel li faris. Li laboris en la instituto ghis la dek unua horo vespere kaj pro tio nenion sciis, kio okazas post la kremkoloraj muroj. Nek absurda onidiro, trainta Moskvon, pri iuj serpentoj, nek stranga audigita telegramo en la vespera jhurnalo atingis lin, char docento Ivanov spektis en la teatro «Hhudojestvennij» la spektaklon "Fjodor Ioannovich", sekve, neniu povis komuniki al la profesoro la novajhon.

Persikov chirkau meznokto venis al la Prechistenka-strato kaj ekdormis, leginte en la lito antau la dormo iun britian artikolon en la revuo "Zoologia Informilo", ricevita el Londono. Li dormis, samkiel dormis la tuta tumultinta ghis la profunda nokto Moskvo, sed ne dormis nur giganta griza konstruajho en la Tverskaja-strato en la korto, kie terure bruis, skuante la tutan ejon, rotaciaj presiloj de «Izvestija». En la kabineto de la eldonredaktoro estis neimagebla tumulto kaj pelmelo. Li, tute freneza, kun la rughighintaj okuloj, estis perpleksa, ne sciis, kion fari kaj sendadis chiujn al diablo. La paghformisto iradis post li kaj elspirante vinan odoron, diris: — Nu, Ivan Vonifatjevich, ne estas krimo, oni eldonu morgau matene urghan suplementon. Ni ja ne elshiru la numeron el la presiloj.

La kompostistoj ne disiris hejmen, sed iradis are, kunvenadis amase kaj legis telegramojn, kiuj estis alsendataj nun la tutan nokton senpauze, post chiu kvaronhoro ighante chiam pli teruraj kaj strangaj. La akrapinta chapelo de Alfred

Bronskij aperadis en la okulfrapa rozkolora lumo, pleniganta la tipografion, kaj la mekanika dikulo knaris kaj lamis, aperante jen tie, jen en alia loko. En la enirejo la tutan nokton frapadis la pordoj kaj aperadis reporteroj. Oni senchese telefonadis per chiuj 12 telefonoj de la tipografio, kaj la telefonejo preskau mekanike respondadis al la strangaj telefonsonoroj «okupite», "okupite", kaj en la telefonejo antau la sendormaj junulinoj zumis kaj zumis signaltubetoj.

La kompostistoj chirkauis la mekanikan dikulon, kaj la kapitano de altmara navigado diris al ili:

— Oni devos sendi aeroplanojn kun gaso.

— Ne eblas alie, — respondis la kompostistoj, — ja jen kio okazas. - Poste terura blasfemado skuis la aeron, kaj ies akuta vocho kriis:

— Tiun Persikov'on necesas pafmortigi.

— Kial do Persikov'on. - oni respondis el la amaso, — tiun hundan idon el la sovhhozo necesas.

— Oni devis fari gardadon, — elkriis iu.

— Sed eble tio tute ne pro ovoj estis.

La tuta konstruajo tremis kaj zumis pro la rotaciaj radoj kaj formighis la impreso, ke kvazau la griza malbela ejo ardas pro la elektra incendio.

La komencighinta tago ne chesigis ghin. Male, ech pliigis, kvankam la elektrolumo estingighis. Motorcikloj estis enveturantaj en la asfaltitan korton, samkiel automobiloj. La tuta Moskvo ellitighis, kaj blankaj folioj de la jhurnalo kovris ghin kvazau blankaj birdoj. La folioj shutighis kaj susuradis

en chies manoj, kaj che la jhurnalvendistoj ne sufichis la numeroj jam al la dekunua horo, malgrau tio, ke «Izvestija» estis eldonataj tiumonate en eldonkvanto de 1,5 milionoj da ekzempleroj. Profesoro Persikov elveturis de la Prechistenka-strato per autobuso kaj venis en la instituton. Tie lin atendis la novajho. En la vestiblo staris akurate kadritaj per metalaj bendoj lignaj kestoj en kvanto de tri ekzempleroj, kovritaj per eksterlandaj etikedoj en la germana lingvo, kaj super ili regis unu ruslingva kreta surskribo: "Akurate — ovoj".

Eferveska ghojo absorbis la profesoron.

— Finfine, — ekkriis li. - Pankrat, malkovru la kestojn senprokraste kaj akurate, por ne frakasi. Al mia kabineto.

Pankrat tuje plenumis la ordonon, kaj post duonhoro en la kabineto de la profesoro, plenigita per segajhoj kaj paperpecoj, ekfuriozis vocho de Persikov.

— Chu ili primokas min, — bojis la profesoro, svingante per la pugnoj kaj turnante ovojn en la manoj, — tio estas iu bestacho, sed ne Ptahha. Mi ne permesos mokagi kontrau mi. Kio estas tio, Pankrat?

— Ovoj, — respondis Pankrat chagrene.

— La kokinaj, chu vi komprenas, la kokinaj, diablo manghu ilin! Por kiu diablo mi bezonas ilin. Oni sendu ilin al tiu fripono en la sovhhozon!

Persikov jhetkuris al la telefono en la angulo, sed ne sukcesis telefoni.

— Vladimir Ipatjich! Vladimir Ipatjich! — ektondris en la koridoro de la instituto la vocho de Ivanov.

Persikov lasis la telefonon, kaj Pankrat saltis flanken, liberigante la vojon al la privat-docento. Tiu enkuris en la kabineton spite al sia ghentlemana kutimo ne demetante la grizan chapelon, sidanta sur la nuko, kun la jhurnala folio en la manoj.

— Chu vi scias, Vladimir Ipatjich, kio okazis, — elkriis li kaj svingis antau la vizagho de Persikov per la folio kun surskribo: "urgha suplemento", meze de kiu pitoreskis kolorricha desegnajho.

— Ne, vi auskultu, kion ili farachis, — ekkriis responde, ne auskultante. Persikov, — ili intencis mirigi min per kokinaj ovoj. Tiu Plaha estas absoluta idioto, rigardu!

Ivanov tute konsternighis. Li terurigite fiksrigardis al la malkovritaj kestoj, poste al la folio, poste liaj okuloj preskau elsaltis for de la vizagho.

— Jen kio, — anhelante, ekbalbutis li, — nun mi komprenas... Ne, Vladimir Ipatjich, vi nur rigardu, — li momente disfaldis la folion kaj per la tremantaj fingroj montris al Persikov la koloran desegnajhon. Sur ghi, kvazau terura kontrauincendia hoso, volverampis olivkolora kun flavaj makuloj serpento en stranga malkontrasta verdajho. Ghi estis fotita desupre, de malpeza aviadilo, akurate glitinta super la serpento, — kio ghi estas, lau vi, Vladimir Ipatjich?

Persikov formetis la okulvitrojn al la frunto, poste surmetis ilin al la okuloj, fiksrigardis al la desegnajho kaj diris en ekstrema miro:

— Kia diablajo. Tio... tio ja estas anakondo, Eunectes...

Ivanov formetis la chapelon, falsidighis sur seghon kaj diris, elfrapante chiun vorton per la pugno sur la tablo:

— Vladimir Ipatjich, tiu anakondo estas el Smolenska gubernio. Io teruriga. Vi komprenu, tiu fripono elkovis serpentojn anstatau kokoj, kaj vi komprenu, tiuj donis la saman fenomenan ovumadon, kiel la ranoj!

— Kio? — respondis Persikov, kaj lia vizagho ighis brunkolora… — Chu vi shercas, Pjotr Stepanovich… De kie?

— Ivanov mutighis por momento, poste ekhavis parolkapablon kaj montrante per la fingro al la malkovrita kesto, kie briletis la blankaj kapetoj en flavaj segajhoj, diris:

— Jen de kie.

— Kio-o? — ekbojis Persikov, ekkonjektante.

Ivanov en plena certeco svingis per la du kunpremitaj pugnoj kaj ekkriis:

— Estu certa. Oni vian mendon por serpentaj kaj strutaj ovoj transsendis al la sovhozo, kaj la kokinajn al vi erare.

— Dio mia… Dio mia, — ripetis Persikov kaj, verdighante vizaghe, ighis falsidighanta al la helica tabureto.

Pankrat tute frenezighis che la pordo, palighis kaj mutighis. Ivanov saltlevighis, kaptprenis la folion kaj, substrekante per la akra ungo linion, ekkriis en la orelon de la profesoro:

— Nu, nun oni havos gajan eventon!.. Kio estos nun, mi absolute ne imagas. Vladimir Ipatjich, vi rigardu, — kaj li ekkriegis laute, legante unuan hazardan pecon sur la chifita folio… — Serpentoj movighas are direkten al Mojhajsk… metante enormajn kvantojn da ovoj. La ovoj estis rimarkitaj en distrikto Duhhovskij… Aperis krokodiloj kaj strutoj. Trupoj de speciala komisio… kaj tachmentoj de la shtata politika departemento chesigis panikon en Vjazjma nur post kiam

bruligis apudurban arbaron, haltigintan movighon de la rampobestoj…

Persikov, buntkolora, blu-pala, kun la frenezaj okuloj, levighis de sur la tabureto kaj, anhelante, komencis krii:

— Anakondo… anakondo… Eunectes! Dio mia! — en tia stato lin neniam ankorau vidis Ivanov, nek Pankrat.

La profesoro forshiris per unu movo la kravaton, malfiksis chiujn butonojn sur la chemizo, puncighis per terura paraliza koloro kaj, shancelighante, kun absolute malkonsciaj vitraj okuloj ekkuris ien for. Kriego disvastighis sub la shtonaj volboj de la instituto.

— Anakondo… anakondo… — ektondris ehho.

— Kaptu la profesoron! — akutkriis Ivanov al Pankrat, — eksaltinta pro la teruro surloke. - Akvon al li… li ekhavis apopleksion.

Chapitro XI

Batalo kaj morto

Flagris furioza elektra nokto en Moskvo. Lumis chiuj lumiloj, kaj en loghejoj ne estis lokoj, kie ne brilus lampoj sen forigitaj kloshoj. En chiu loghejo de Moskvo, havanta 4 milionojn da loghantaro, neniu dormis, krom nekomprenantaj infanoj. En la loghejoj oni manghis kaj trinkis iel ajn, en la loghejoj oni elkriadis ion, kaj chiuminute konsternitaj vizaghoj elrigardis el fenestroj en chiuj etaghoj, direktante rigardojn al la chielo, tranchita per lumjhetiloj chiudirekte. En la chielo ofte brilaperadis blankaj fajroj, jhetantaj svagajn blankajn konusojn sur Moskvon, kaj malaperadis, kaj estingighis. La chielo senchese zumis per tre malalta aeroplana bruo. Precipe terurige estis sur la strato «Tverskaja-Jamskaja». Al la stacidomo «Aleksandrovskij» post chiuj dek minutoj venadis trajnoj, formitaj iel ajn el sharghaj kaj diversklasaj vagonoj kaj ech cisternoj, kun chirkaukrochighintaj frenezaj homoj, kaj tiuj kuris lau la strato «Tverskaja-Jamskaja» denskache, veturis per autobusoj, veturis sur tegmentoj de tramoj, premis unu la alian kaj falis sub radojn. En la stacidomo ofte audighis krakanta alarma pafado super homamaso — tio militaj trupoj haltigadis panikon de frenezuloj, kurantaj lau komutiloj de fervojoj el Smolenska gubernio al Moskvo. En la stacidomo ofte kun furioza momenta ghemo frakasighis fenestraj vitroj kaj sirenis chiuj lokomotivoj. Chiuj stratoj estis supershutitaj per plakatoj, jhetitaj kaj piedtretitaj, kaj la samaj afishoj sub ardaj karmezinaj reflektiloj rigardis desur muroj. Ili estis konataj al chiuj, kaj neniu legis ilin. En ili Moskvo estis anoncata militstata. En ili oni avertis kontrau paniko kaj komunikis, ke al Smolenska gubernio jam movighas trupo post trupo tachmentoj de Rugha Armeo, armitaj per gaso. Sed la afishoj ne povis chesigi la rumorantan nokton. En

loghejoj oni fallasadis kaj frakasadis manghilaron kaj florajn potojn, kuradis, krochtushante angulojn, pakadis kaj malpakadis iujn volvajhojn kaj valizojn, kun vana espero trafi al Kalanchovskaja-placo, al la stacidomoj «Jaroslavskij» au «Nikolajevskij». Ve, chiuj stacidomoj, direktantaj al nordo kaj oriento, estis chirkauitaj de la densega tavolo da infanterio, kaj grandegaj kamionoj, svingante kaj bruante per chenoj, ghissupre sharghitaj per kestoj, sur kiuj sidis armeanoj en akrapintaj kaskoj, hirtigintaj chiudirekten bajonetojn, forveturigis rezervojn da oraj moneroj el teretaghoj de la popola komisarejo pri financoj kaj grandegajn kestojn kun surskribo: "Atenton. Tretjakov-galerio". Automobiloj mughis kaj trakuradis la tutan Moskvon.

Tre malproksime en la chielo tremis rebrilo de incendio kaj audighis, shancelante la densan nigron de augusto, senchesaj pafoj de kanonoj.

Che matenigho, tra tute sendorma Moskvo, estinginta ech ne unu lumon, supren lau la Tverskaja-strato, formovante chion survoje, kio alpremighadis al enirejoj kaj vitrinoj, forpremante vitrojn, trairis multmila, klaketanta per hufoj kontrau pavimeroj, serpento de kavalerio. Karmezinaj bashlikoj skuighis per la finajhoj sur grizaj dorsoj kaj pintoj de lancoj pikis la chielon. La amaso, tumultanta kaj rumoranta, tuje kvazau revivighis, ekvidinte la spalirojn, strebantajn antauen, tranchantajn la disvershitan kirlajhon da frenezeco. En la amaso sur la trotuaroj oni komencis alvoke, espere krii.

— Vivu la kavaleria armeo! — akutkriis furiozaj virinaj vochoj.

— Vivu! — reehhis viroj.

— Oni mortpremos!!! premas!.. - iu mughis ie.

— Helpu! — oni kriis sur la trotuaro.

Skatoloj da cigaredoj, arghenta mono, horloghoj estis jhetataj en la spalirojn de la trotuaroj, iuj virinoj elsaltadis sur la pavimon, kaj riskante per la ostoj, trenis sin lau la flankoj de la chevala kolono, krochighante je piedingoj kaj kisante ilin. En senchesa klaketado de la hufoj fojfoje levighis vochoj de plotonestroj:

— Mallongigu tirrimenojn.

Ie oni kantis gaje kaj vastsente, kaj desur la chevaloj rigardis en svaga reklama lumo vizaghoj en bravaspektaj karmezinaj chapoj. Ofte intermitante la spalirojn de kavalerianoj kun malkovritaj vizaghoj, marshis ankau sur chevaloj strangaj figuroj en strangaj kashvualoj, kun spirtubetoj kaj balonoj sur rimenoj post la dorsoj. Post ili rampis gigantaj cisternoj-automobiloj, kun longegaj hosoj, kvazau sur fajro-brigadaj charoj kaj pezaj, dispremantaj la pavimerojn, hermetike fermitaj kaj lumantaj per fendaj embrazuroj tankoj sur raupaj piedoj. Interrompighis la spaliroj de kavalerianoj, kaj marshis automobiloj, kovritaj hermetike per griza kiraso, kun la samaj tubetoj, hirtighantaj supre, kaj blankaj desegnitaj kranioj sur la flankoj kun surskriboj "Gaso. Dobrohhim".

— Savu, fratoj, — oni vokis sur la trotuaroj, — mortigu la rampulojn… Savu Moskvon!

— Matj… matj…[10] — rulighis tra la vicoj. Cigaredoj en skatoloj saltadis en la prilumata nokta aero, kaj blankaj dentoj montrighis desur la chevaloj al la frenezighintaj homoj. Tra la vicoj audighis mallauta kaj kortushanta kantado:

…Nek fant', nek damo kaj nek as',

Rampulojn batos ni sendube,
Kvar en la flanko — via passe…

Bruantaj rulsonoj «hura» drivis super tiu kacho, char traflugis onidiro, ke avangarde de la spaliroj, en la sama karmezina bashliko, kiun havas chiuj rajdantoj, marshas legendighinta antau 10 jaroj, maljunighinta kaj grizharighinta komandanto de la chevala armeo. La amaso kriegis, kaj en la chielon forflugadis, iom trankviligante la panikantajn korojn, rulsonoj "hura… hura…".

* * *

La instituto estis malabunde prilumita. La eventoj atingadis ghin nur per apartaj, malklaraj kaj obtuzaj reehhoj. Foje sub la lumhorlogho apud Manegho ektondris salvo, oni pafmortigis surloke shtelistojn, kiuj provis forrabi loghejon en la Volhhonka-strato. Automobila trafiko chi tie malabundis, ghi koncentrighis che la stacidomoj. En la kabineto de la profesoro, kie malbrile lumis unu lampo, rejhetante lumfaskon sur la tablon, Persikov sidis, metinte la kapon sur la brakojn, kaj silentis. Tavolaspekta fumo chirkaublovis lin. Radio en la kesto estingighis. En la terarioj ranoj silentis, char jam dormis. La profesoro ne laboris, nek legis. Flanke, sub lia maldekstra kubuto, kushis vesperaj publikigajhoj de telegramoj sur mallargha kolumno, informanta, ke la tuta Smolensk brulas kaj ke artilerio pripafas la Mojhajskan arbaron lau kvadratoj, frakasante arojn da krokodilaj ovoj, dismetitajn en chiuj humidaj ravinoj. Oni informis, ke eskadro da aeroplanoj apud Vjazjma agis sufiche sukcese, supervershinte per gaso preskau tutan distrikton, sed ke homaj viktimoj en tiu distrikto estas nekalkuleblaj pro tio, ke la loghantaro anstatau forlasado de la distriktoj en ordo de organizita evakuado, pro paniko kuradis en disigitaj grupoj hhaose, jhetante sin kien rigardas la okuloj. Oni koinunikis, ke speciala kaukazia kavaleria

divizio apud Mojhajsk brile venkis en la batalo kontrau strutaroj, forsabrinte ilin chiujn kaj neniiginte gigantajn arojn da strutaj ovoj. Che tio la divizio havis malgravajn perdojn. Oni komunikis je la nomo de la registaro, ke en okazo de maleblo haltigi la rampulojn en la 200-versta zono chirkau la chefurbo, ghi estos evakuita en absoluta ordo. Oficistoj kaj laboristoj devas observi plenan disciplinon. La registaro entreprenos chiujn rimedojn por ne allasi la smolenskan eventon, rezulte de kiu pro paniko, kauzita de subita atako de krotaloj, aperintaj en kvanto de kelkaj miloj, la urbo ekbrulis en kelkaj lokoj, kie oni lasis brulantajn fornojn kaj komencis senesperan amasan fughadon. Oni informis, ke por Moskvo estas rezervita provizo minimume por duonjaro kaj ke la konsilio frunte de la chefkomandanto entreprenas urghajn rimedojn por kirasshirmi loghejojn, por ke gvidi batalojn kontrau la rampuloj sur la stratoj de la chefurbo en okazo, se la rughaj armeoj kaj aeroplanoj kaj eskadretoj ne sukcesos deteni la invadon de la reptilioj.

La profesoro nenion el tio legis, rigardis per la vitrighintaj okuloj kaj fumis. Krom li nur du personoj estis en la instituto: Pankrat kaj ofte ploranta mastrumantino Maria Stepanovna, sendorma jam la trian nokton, kiun shi pasigis en la kabineto de la profesoro, kiu neniuokaze deziris forlasi sian solan restintan estingighintan keston. Nun Maria Stepanovna lokighis sur la tolkovrita divano, en ombro en angulo, kaj silentis en funebra medito, observante, kiel tekrucho kun teo, preparata por la profesoro, estis ekbolanta sur tripiedo de gasa brulilo. La instituto silentis kaj chio okazis neatendite.

Desur la trotuaro subite audighis terurigaj lautaj krioj, pro kiuj Maria Stepanovna saltlevighis kaj akutkriis. Ekstere ektremis lumoj de lanternoj, kaj reehis vocho de Pankrat en la vestiblo. La profesoro feble perceptis tiun bruon. Li levis por momento la kapon, balbutis: "Jen kiel oni furiozas… kion

do mi nun povas fari". Kaj denove li falis en stuporon. Sed tiu estis rompita. Lautege ekbruis ladkovrita pordo de la instituto, kondukanta al la Hercen-strato, kaj chiuj muroj ektremis. Poste krevis unupeca glaca tavolo en la najbara kabineto. Ektintis kaj disfalis vitro en la kabineto de la profesoro, kaj griza shtono ensaltis en la fenestron, dispeciginte la vitran tablon. La ranoj eksaltis en la terarioj kaj ekblekis. Maria Stepanovna ekpanikis, ekkriis, jhetis sin al la profesoro, kaptante liajn manojn kaj kriante: — Forkuru, Vladimir Ipatjich, forkuru. - Tiu levighis desur la helica segho, rektighis kaj, farinte la fingron hokforma, respondis, che kio liaj okuloj por momento ekhavis chiaman akretan brilon, memorigantan la antauan vervan Persikov'on.

— Mi nenien iros, — prononcis li, — tio estas simple stulteco, — ili kuradas, kiel frenezuloj… Sed se la tuta Moskvo frenezighis, kien do mi foriru. Kaj bonvolu chesigi la kriadon. Ne estas mia kulpo. Pankrat! — alvokis li kaj premis la butonon.

Vershajne, li deziris, ke Pankrat chesigu la tutan tumulton, kiun li ghenerale neniam shatis. Sed Pankrat jam nenion povis fari. La bruego finighis per tio, ke la pordo de la instituto malfermighis, kaj el malproksimo audighis klaketoj de pafoj, kaj poste la tuta shtona institutejo ekbruegis pro kurado, krioj, frakaso de vitroj. Maria Stepanovna krochighis je la maniko de Persikov kaj komencis tiri lin ien, li elshirighis for de shi, rektighis tutfigure kaj restinte en la blanka kitelo, eliris en la koridoron.

— Nu? — demandis li. La pordo larghe malfermighis, kaj unua, kio aperis en la pordo, estis dorso de militisto kun karmezina galono kaj stelo sur la maldekstra maniko. Li retirighis for de la pordo, al kiu premis furioza homamaso, kaj pafadis per revolvero. Poste li ekkuris preter Persikov, kriinte al li:

— Profesoro, savu vin, mi nenion plu povas fari.

Al liaj vortoj respondis akutkrio de Maria Stepanovna. La militisto pretersaltis Persikov'on, starantan kvazau blanka monumento, kaj malaperis en mallumo de la zigzagaj koridoroj en la dista flanko. La homoj ensaltis tra la pordo, kriante:

— Batu lin! Mortigu…

— Mondan krimulon!

— Vi disvastigis la rampulojn!

Deformitaj vizaghoj, disshiritaj vestajhoj eksaltis en la koridoroj, kaj iu pafis. Ekaperis bastonoj. Persikov iom retirighis, duonfermis la pordon, kondukantan en la kabineton, kie sur la planko surgenue stuporis Maria Stepanovna, dismetis la brakojn, kvazau krucumita… li ne deziris enlasi la amason kaj ekkriis incitite:

— Tio estas absoluta frenezeco… vi estas tute sovaghaj bestoj. Kion vi bezonas? — Li ekkriis: — Iru for! — kaj finis la frazon per akrasona, konata al chiuj krio: — Pankrat, pelu ilin for.

Sed Pankrat jam neniun povis forpeli. Pankrat, kun trabatita kapo, piedtretita kaj en disshiritaj vestajhoj, kushis senmove en la vestiblo, kaj novaj post novaj amasoj trashirighis preter li, malgrau la pafado de milico sur la strato.

Malalta homo, sur simiecaj kurbaj gamboj, en disshirita jako, en disshirita surchemizo, forshovighinta flanken, devancis la aliajn, atingis Persikov'on kaj per terura bato de bastono dishakis al li la kapon. Periskov shancelighis, ighis falanta flanken, kaj lia lasta vorto estis:

— Pankrat... Pankrat...

Oni mortigis kaj disshiris kulpan pri nenio Maria'n Stepanovna'n, la kameron, kie estingighis la radio, dispecigis, same dispecigis la terariojn, murdinte kaj piedtretinte la konsternitajn ranojn, frakasis vitrajn tablojn, frakasis reflektilojn, kaj post horo la instituto brulis, apud ghi kushis kadavroj, chirkauitaj de spaliro de uloj, armitaj per elektraj revolveroj, kaj kontrauincendiaj automobiloj, pumpante akvon el hidrantoj, vershis la akvostriojn en chiujn fenestrojn, el kiuj mughante, longstriis flamo.

Chapitro XII

Frosta Dio el mashino

En nokto inter la 19-a kaj 20-a de augusto 1928 surfalis senprecedenca frosto, neniam registrita de iu ajn malnov-loghanto. Ghi venis kaj dauris du tagnoktojn, atinginte 18 gradojn. La frenezighinta Moskvo fermis chiujn fenestrojn, chiujn pordojn. Nur al fino de la tria tagnokto la loghantaro komprenis, ke la frosto savis la chefurbon kaj tiujn senlimajn vastajhojn, kiujn ghi posedis kaj sur kiujn falis la terura plago de la jaro 28-a. La chevala armeo apud Mojhajsk, perdinta tri kvaronojn de sia personaro, komencis senfortighi, kaj la gasaj eskadretoj ne povis haltigi movighon de la abomenegaj reptilioj, duonringe de okcidento, sud-okcidento kaj sudo direktighantaj al Moskvo.

La frosto mortigis ilin. Du tagnoktojn po 18 gradoj ne eltenis la mavegaj aroj, kaj en la 20-aj datoj de augusto, kiam la frosto malaperis, postlasinte nur humidon kaj fluidajhojn, postlasinte la malsekecon en la aero, postlasinte la lezitan de la neatendita frosto verdajhon de arboj, ne plu estis objektoj de kontraubatalo. La plago finighis. La arbaroj, kampoj, senlimaj marchoj ankorau estis supershutitaj per diverskoloraj ovoj, kovritaj per ofte stranga, fremdloka mirinda ornamajo, kiun la senspure malaperinta Rokk konfuzis kun koto, sed tiuj ovoj estis tute sendangheraj. Ili estis mortaj, ties embrioj senvivis.

La vasthorizontaj vastajhoj de la tero ankorau longe putris pro sennombraj kadavroj de krokodiloj kaj serpentoj, vivigitaj per la mistera, naskighinta en la Hercen-strato en la geniaj okuloj radio, sed ili jam ne estis dangheraj, la fragilaj kreajhoj de putrecaj varmegaj tropikaj marchoj pereis dum

du tagoj, postlasinte sur la vastajhoj de tri gubernioj teruran fetoron, putradon kaj puson.

Estis longaj epidemioj, estis longaj epidemiaj malsanoj pro kadavroj de la rampuloj kaj homoj, kaj longe ankorau vagadis la armeo, sed jam armita ne per gasoj, sed per sapeajhoj, kerosenaj cisternoj kaj hosoj, purigante la teron. Ghi purigis, kaj chio finighis al printempo de la jaro 29-a.

Kaj printempe de la jaro 29-a denove ekdancis, ekbrilis kaj ekkaruselis per lumoj Moskvo, kaj denove kiel antaue susuris trafiko de mekanikaj veturiloj, kaj super la helmo de la templo de Kristo pendis, kvazau sur fadeno, luna serpo, kaj surloke de la forbrulinta en augusto de la jaro 28-a duetagha instituto oni konstruis novan zoologian palacon, kaj estris ghin privat-docento Ivanov, sed Persikov ne plu estis. Neniam plu aperadis antau la okuloj de homoj la kurba certiga hoko el la fingro, kaj neniu plu audis la stridan kvakantan vochon. Pri la radio kaj katastrofo de la jaro 28-a ankorau longe parolis kaj skribis la tuta mondo, sed poste la nomo de Profesoro Vladimir Ipatjevich Persikov kovrighis per nebulo kaj estingighis, samkiel estingighis mem rugha radio, malkovrita de li en la aprila nokto. Oni ne sukcesis denove ricevi tiun radion, kvankam fojfoje la rafineca ghentlemano, kaj nun ordinara profesoro, Pjotr Stepanovich Ivanov penis. La unuan kameron neniigis la furioza homamaso en la nokto de murdo de Persikov. Tri kameroj forbrulis en la nikolska sovhhozo "Rugha Radio" en la unua batalo de la eskadreto kontrau la rampuloj, kaj oni ne sukcesis restarigi ilin. Malgrau simpleco de kombino de glacoj kun respegulataj lumfaskoj, oni ne sukcesis fari ghin la duan fojn, spite al la penoj de Ivanov. Vershajne, por tio estis bezonata io specifa, krom la scio, io, kion posedis en la mondo nur sola homo — la mortinta Profesoro Vladimir Ipatjevich Persikov.

Moskvo, 1924, oktobro

1

Moroshko — specio de rubuso kun flavrughaj beroj (Rubus chamaemorus) (Trad.).

2

Gopoju — kripligita prononco de GPU — ruslingva siglo de Shtata Poli-tika Departemento — la organo pri protekto de shtata sekureco en USSR en 1922–1934 (Trad.).

3

Kripligita «chervonco» — iama rusa monumuo (10 oraj rubloj) (Trad.).

4

Lubjanka — nomo de la strato, kie situis Shtata Politika Departemento (Trad.).

5

Nun Centra Universala Magazeno en Moskvo (Trad.).

6

Vortludo. Ruslingve «jajca» (ovoj) signifas ankaŭ «testikoj» (Trad.).

7

CKPVS — Centra Komisiono por Plibonigo de Vivkondichoj de Sciencistoj che Konsilio de Popolaj Komisaroj. (Trad.).

8

Rokk — asociighas kun la ruslingva vorto «rok» — «fatalo» (Trad.).

9

"Dobrohhim" — "Libervola Societo por kontribuo al konstruado de kemia industrio", funkciis en USSR en la 20-aj jaroj (Trad.).

10

Matj… — finajo de la ruslingva blasfemajho (Trad.).